

ISBN 978-961-94612-0-4

Martin Druškovič

RAZBOJNIK GUZEJ MUZIKAL

»Barbka! Moja Barbka! Zaradi nje se še splača živeti! V meni je videla kralja Matjaža! Kak nesmisel! Jaz, delavec za druge, osvoboditelj zatiranih, pomočnik revnih ... Vse skupaj je samo laž! Vse, kar sem delal, sem delal iz sebičnosti. Glavno mi je bilo, da si dam duška svojemu sovraštvu do Klančarice in zaradi nje do vseh, ki so bogati in ki zatirajo. Nisem delal iz ljubezni do trpečih, ampak iz sovraštva do onih drugih.

A zdaj je, kar je! Moja mati bo v svoji trpeči ljubezni to razumela! Mati ljubi svojega otroka bolj, kakor sovraži njegov greh. Vsaj ona bo molila za mene - moje molitve Bog ne bo hotel poslušati ...«

Martin Druškovič

RAZBOJNIK GUZEJ

MUZIKAL

Zgodovinsko ozadje:

- GOLEC, Januš. 1931. Guzaj. Maribor: Tiskarna sv. Cirila
- PETANČIČ, Davorin. 1933. Guzaj: igra v petih dejanjih. Maribor: Tiskarna sv. Cirila
- TIRAN, Ernest in STRAŠEK, Milenko. 1955. Razbojnik Guzaj. Celje: Perfekta

Martin Druškovič
RAZBOJNIK GUZEJ
MUZIKAL

Izdalo in založilo: Kulturno-prosvetno društvo Kostrivnica

Lektoriranje: Zdenka Izanc

Oblikovanje: Jasna Druškovič, Robert Reich

Fotografije:

- Damjan Regoršek
- <https://www.kamra.si/digitalne-zbirke/item/razbojnik-guzej-slovenski-robin-hood.html>
- https://sl.wikipedia.org/wiki/Franc_Guzaj

Oprema in tisk: Podoba d.o.o.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

782.8(497.4)

792.57(497.4)

DRUŠKOVIČ, Martin

Razbojnik Guzej : muzikal / Martin Druškovič ; [fotografije Damjan Regoršek]. -
Kostrivnica : Kulturno-prosvetno društvo, 2019

ISBN 978-961-94612-0-4

298318592

Besede patra Karla Gržana

Naš narod ima srečo. Tudi zato, ker imamo v hrambi zgodovinskega spomina toliko zanimivih in pomenljivih zgodb, ki bogatijo. Če si je William Shakespeare samo domislil zgodbo o najslavnejših ljubimcih - o Romeu in Juliji (uvodni pripis v tiskano besedilo drame iz leta 1597 pravi, da gre za »odlično domišljeno – izmišljeno tragedijo«), pa imamo mi ljubezensko uspešnico udejanjeno v zgodbi ljubezni med Friderikom Celjskim in Veroniko Deseniško; na mestu dveh sprtih družin je morda največji politik, ki je kadar koli domoval na naših tleh - Herman II., na mestu izmišljenega meniha, ki stoji ob strani nerazumljenima ljubimcema, pa je izjemno zanimiv lik takratnega jurkloštrskega priorja Arnolda.

In če si angleški zgodovinarji belijo glavo, ali je Robin Hood resničen zgodovinski lik, pa mi vemo, da je med nami živel ljudski junak, imenovan razbojnik Guzej, ki je bogatim jemal, da bi revnim dajal. Njegov lik je v času in okoliščinah, ki jih doživljamo, izjemno aktualen, a za podpornike krivičnega koncepta družbe zelo nevaren. Če lahko ima na tem svetu osem posameznikov toliko kapitala kot revnejša polovica človeštva in ob tem zaradi takšne krivične porazdelitve imetja umre vsak dan približno 36.000 otrok, potem je razumljivo, da gre za globalno krivičnost, ki je nedopustna tudi v naši deželi.

Obuditi iz pozabe sporočilo razbojnika Guzeja je aktualna potreba; o njem v muzikalu zapeti pa je odlična domisljica, saj glasba/pesem seže s sporočilom še globlje kot zgolj izrečena beseda. Naj zazveni v srčiko naše zavesti, da preobilje bogatih ni dopustno ob odvzeti pravici revnih do dostojnega preživetja.

Ustvarjalcem muzikala o razbojniku Guzeju čestitam, ker budijo iz pozabe pomenljiv lik naše preteklosti in to prav v času, ko nas mora Guzejevo temeljno sporočilo o bolj pravični porazdelitvi dobrin močnejše nagovoriti.

Povzeto po Milenku Strašku: Razbojnik Guzej – slovenski Robin Hood

Guzej. Razbojnik, morilec, predrznež, tolovaj, hudodelec, prekocuh, rokomavh, rokovnjač, vagabund, nesrečnež, zoprnik oblastem, maščevalec, pustolovec, nebidigatreba, upornik, ropar, zlikovec ... Pa vendar človek, željan ljubezni, razumevanja, topline ...

Rojen v slamnati, borni bajti na obrobju Kozjanskega. Pri krčmarici na Dobrni se je, soldat 87. polka, žandar, večš nemškega jezika, zaposlil. A naletel je na pretrd oreh: ženski ni bilo mar za njegovo delo, zanimal jo je on - moški. Zavrnil jo je. Maščevala se je brez pomisleka in ga obtožila kraje. Bil je obsojen, strpali so ga v keho, od koder je ušel in se po robinhoodovsko zatekel v maščevanje.

Guzejeva rojstna hiša pri cerkvi v Primožu pri Šentjurju

Bili so težki časi. Kmetje na robu obupa. Namesto da bi svojo zemljo kupovali, so svoja posestva prodajali. Mnogi so se selili v Ameriko, na Laško ter v nemške, francoske in belgijske rudnike. Franc se je lotil tolovajstva, maščevanja, ropal je in kradel, delil pravico in blago, ki ga je jemal bogatim, dajal revnim. Poigraval se je s posvetno in cerkveno gosposko in tudi tako vnesel v te, od cesarja in boga zapuščene kraje, robinhoodovskega duha. Oblačil se je enkrat v žandarja, drugič spet v gospoda, pa v pretkanega logarja, jo zagodel grofu Attems, si vzel na piko farne

gospode, nakupoval mačke po Podsredi, "potemplal" žensko, ki si je drznila govoriti grde reči o njem ... Velikodušno je delil naropano, revčkom nosil blago, dajal denar, odplačeval dolgove, se oddolževal zoprnikom in pretepal z žandarji.

Počasi jim je, ubogim param med Savo, Sotlo in Savinjo, zlezel pod kožo. Začeli so mu pripisovati tudi stvari, ki jih ni storil, in ko so zaradi uboja žandarja razpisali na njegovo glavo visoko nagrado, je vrag vzal šalo, izdal pa ga ni nihče. V miru božjem se je sestajal s kompanjoni, užil kratke trenutke sreče s svojo Barbko, Amonovim dekletom iz bistriškega grabna, s katero se je tik pred usodnimi trenutki, ko so mu žandarji v Košnici v zasedi pretrgali nit življenja, namenil v Ameriko. Potna lista je imel menda že v žepu, kjer so žandarji našli tudi pisma, namenjena materi, njegovi Barbki in ljudem nasploh.

Guzej po ustrelitvi v Košnici pri Prevorju, 10. 9. 1880

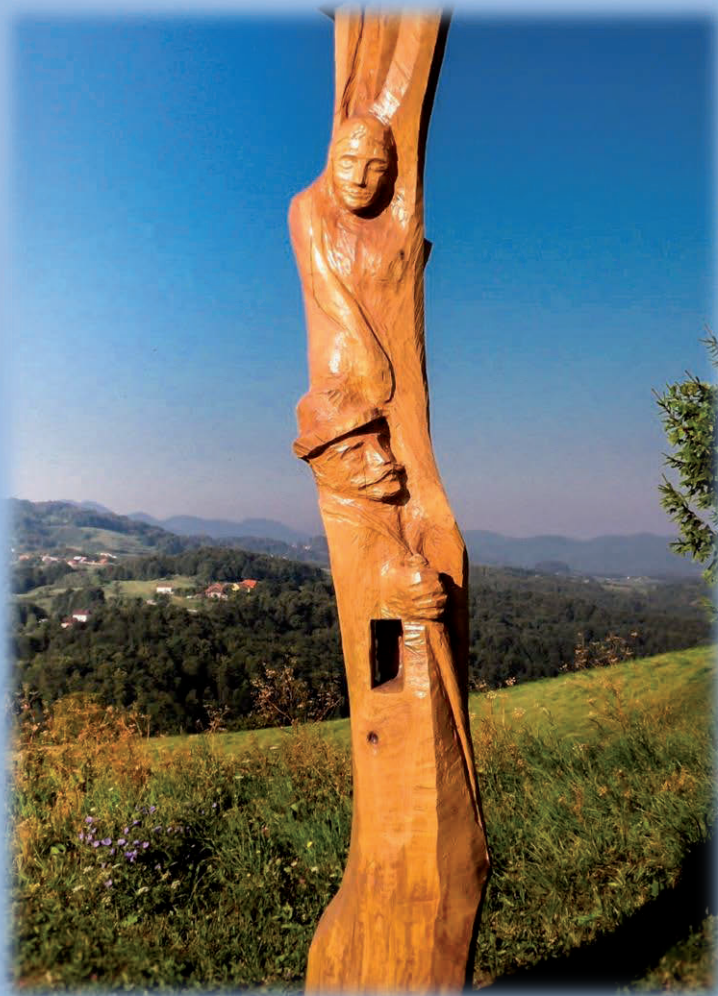

Grob Franca Guzeja na Prevorju

Francuh, kot so ga klicali, je bil sprva pokopan za obzidjem prevorskega pokopališča. Zagreblji so ga v neposvečeno zemljo. Več let je na njegovi gomili dehtel rožmarin, cvetela je vrtnica. Menda je grob urejala njegova Barbka. Kdo bi vedel?

Skozi poldrugo stoletje od njegove smrti so se v spominu ljudi nizale smešno-trpke dogodivščine njihovega junaka: dlje časa je minevalo od njegove tragične smrti, bolj je Šarklov Francuh odhajal v zgodovino in legendo. Ne le na Kozjanskem in ne le na Štajerskem ...

Postajal je nekaj novega: utelešal je želje preprostih ljudi, botroval njihovim upom. Njegov upor, četudi morda kdaj ne tudi povsem čist in plemenit, je vse bolj postajal upor zatiranih ljudi. Plemenit, smiseln pogled, usmerjen in uprt v boljšo prihodnost ... Korak za korakom si ga je, vse do dandanašnjega, vzelo za svoje ljudsko izročilo. Še vedo ljudje za njegove dogodivščine. Za to sta poskrbeli tudi slovenska literatura in izročila Guzeja ljudem, podobno, kot se je to zgodilo v evropskem prostoru Robinu Hoodu, Janošiku, Viljemu Tellu, Tarasu Buljbi, Ginu di Taccu, Stjenki Razinu ... Guzejevo snov je dodobra pregnetlo kar nekaj piscev: Januš Golec, Ernest Tiran, Ana Wambrechtsammer, Albert Tanšek, Davorin Petančič, Jože Brilej. Literarno zgodovinsko študijo o Guzeju pa je napisal Milenko Strašek.

Spomenik Guzeju in Barbki na Prevorju (Franci Černelč)

V muzikalu so sodelovali:

Scenarij, besedila pesmi, režija: Martin Druškovič

Glasba: Laura Krajnc, Manca Druškovič

Pomoč pri režiji: Laura Krajnc, Jasna Druškovič

Andrej Kidrič - Franc Guzej

Jasna Druškovič - Barbka Amon

Jože Koražija - Andrej Amon

Janez Gobec - berač Nejček

Katarina Dragovan - Ana Klančar

Laura Krajnc - natarica Mici

Franci Kitak - župan in krčmar

Tomaž Zorin - županov sluga Janez

Jože Tadina - kmet Plevnik

Marko Gajšek - Mihec Plevnik

Andrej But - razbojnik Anzek

Marko Kampuš - Štefan Drobne

Mirko Ogrizek - kmet Marko

Kmetje in Podsredčani: Marija Bah, Natalija Černogoj Ogrizek, Franc Fajs, Marija Gajšek, Jelka in Metod Jakob, Rezika Koražija, Damjana Oblak, Katarina Plavčak, Nastja Škrabl, Ivan, Jože, Katarina, Marjan in Marjeta Tadina

Razbojniki: Andrej But, Tilen Druškovič, Tomaž Zorin

Orožnika: Miran Jagodič, Dragan Šučur

Gostilniški gostje: Franc Fajs, Metod Jakob, Ivan in Marjan Tadina

Otroci: Anej in Luka Černogoj, Lucijan in Tea Ogrizek

Instrumentali:

Edvard Došler – klavir

Manca Druškovič – violina

Sven Horvat – kitara

Jernej Koražija – baskitara

Matic Koražija – tolkala

Laura Krajnc – violina

Spremljevalni vokali: Jasna, Manca in Tilen Druškovič, Jože Koražija, Laura Krajnc

Tehnični mojstri: Franc Fajs, Marko Gajšek, Miran Jagodič, Frenk Javornik, Marko Kampuš, Domen Medved, Žiga Oblak, Dragan Šučur

Frizure, maska: Vida Lorgar

Scenografija: Martin, Manca, Jasna, Tilen Druškovič

Izdelava projekcij: Tilen Druškovič

Kostumi: Urška Jagodič

Koordinatorja predstave: Lana Dragovan, Dragan Šučur

Oblikovanje zvoka: Klemen Drovenik

Oblikovanje luči: Franček Hajnšek

Šepetalki: Anita Kampuš, Nadja Oblak

OPOMBA: Pri uprizarjanju se uporabljata pogovorni jezik in narečje, zato dramsko besedilo vsebuje nekatere jezikovne nepravilnosti.

1. Spomin

Guzejev grob izven pokopališča, na njem oveneli šopek, ob grobu berač.

BERAČ NEJČEK: Tak je to! Pa je le res. O, ti moj Bog, kakšen žalosten konec! In tako mlad si še bil. Še enainštirideset jih nisi včakal. Še včeraj si bil kakor kakšen kralj, zdaj si pa tako sam. Je že tako na svetu. Ko je človek srečen, ga obletavajo ljudje, kakor ose zrelo hruško. Ko pa si nesrečen, te nihče noče poznati. *(Iz oguljenega in zakrpanega plašča privleče robec in se hrupno uskene.)*

Pa si bil vseeno dober človek, čeprav si bil razbojnik. Goldinar si mi dal takrat, saj veš. V Podsredi. Še nateple so me babnice po tistem zavoljo tega gnarja. Izmed vseh si me bil prepoznal, da sem siromak. Tudi drugim si se večkrat pomagal z denarjem izkopati iz revščine. *(Premaga ga kašelj, iz žepa potegne oguljeni cvet, s tresočo roko ga položi na grob in počasi odkreva s pokopališča.)* Bog ve, da nisi bil hudoben človek. Ne tako, da bi te zagrebli v neposvečeno zemljo ob tem Prevorskem britofi. Pa en Očenaš bom zmolil za tebe, če so te že vsi zapustili ... *(Srečata se z Guzejevim dekletom.)* Bog daj! *(Dekle mu komajda odzdravi.)* Tegale žalostnega dekleta večkrat srečam na tem mestu. Sam Bog ve, koliko je revca mogla pretrpeti. Pa še z ravbarjevo ljubico jo zmerjajo!

BARBKA (*Zlomljena, prinese rožmarin, kleči ob grobu, prebira orumenelo pismo, slišimo Gezejev glas*): Seveda je še prava ljubezen na svetu. Jaz že vem! Imam tako ljubico, da bi si vsak gospod vseh deset prstov obliznil, če bi jo le dobil. Stotisočkrat škoda, zakaj je nisem že prej spoznal, potlej bi bilo danes vse drugače. Zdaj šele vem, da ni nič lepšega na svetu, kakor če se imata dva zares rada. Kadar se spomnim nanjo, mi kar srce zaigra, kakor da je zlato sončece zasijalo. Dragi vsi moji dobri ljudje! Saj bom kmalu dobil papirje za v Ameriko, potem me naj pa le iščejo. Franca Guzeja ne bo več.

Moji ubogi materi prekleti žandarski psi ne dajo ne podnevi ne ponoči miru. Res bi svojo ubogo mater zelo rad videl in jo potolažil, ker vem, kako si to strašno žene k srcu.

Če bi bilo na svetu vse po pravici, bi nikomur ne bilo treba biti ropar ali razbojnik. Koliko ljudi mora s praznim trebuhom hoditi spat, bogatinci pa ne vedo, kam bi z denarjem. Pa jim ga še nikoli ni zadosti. Le grabite kar naprej, jaz bom pa že vsakega posebej poiskal! Vi pravite, da sem jaz ropar, v resnici pa ste vi vsi še veliko hujši, ki pri belem dnevu jemljete tem ubogim revežem, pa vas nihče za to ne preganja. Še hvaliti vas morajo, kako ste dobrega srca ... (*glas vedno tišji*)

V mislih si z menoj

Barbka:

V mislih si z menoj v zarji jutranji,
v osamljenih in neprespanih
zvezdnatih nočeh.

V sanjah sem s teboj, v tvoje zrem oči,
pobožam plaho tvoj obraz,
poslušam tvoj prešerni zvonki smeh.

A vero v bodočnost poteptal je svet prevar,
krivice, maščevanje, naropani denar ...

Prej prijazen svet v sivo je odet,
ne vidim rož, ne slišim ptičkov,
sonce riše led.

Včasih zdi se mi, da šepet dreves
pošilja kot tolažbo mi
znani tvoj korak.

Le še bolj boli, saj vem, kaj je res;
nemirno tavam po brezpotjih,
pahnjeno življenje mi je v mrak.

Ker vero v bodočnost
poteptal je svet prevar,
krivice, maščevanje, naropani denar ...
Prej prijazen svet v sivo je odet,
ne vidim rož, ne slišim ptičkov,
v srcu mraz in led.

Delo tlačanov na polju. Pogovor med glasbo, petje.

KMETJE: Daj, delaj bolj hitro, da bo grajska gospoda zadovoljna! Ko se bo mastila ob obloženi mizi.

Mi se matramo, graščak pa uživa v svojih sobanah na podčetrteškem gradu. Enkrat se bo treba upreti!

Ti se kar upiraj, če si upaš! Če bi rad gnil v grajski ječi ...

Guzej je edini

Guzej je edini, ki se upal je upreti.
Guzej je edini, ki krivice ni hotel trpeti.
Pameten, predrzen, zviti tolovaj;
kaj je vse ušpičil, ne sprašuj me zdaj.

Ko bi bil kot Guzej in se upal bi upreti!
A sem preboječ, zato krivico moramo trpeti.
On je bil predrzen, zviti tolovaj;
kaj je vse ušpičil, ne sprašuj me zdaj.

Kdaj prišel bo čas, ko grofu vetra bomo dali?
Več ne bomo ovce, raje mu rogé, pesti kazáli!
Kdo od nas bo Guzej? Kdo bo spuntal kraj?
Tlake nas odrešil, kroni vzel sijaj!

KMETJE: Če bo Bog dal, se dolgo ne bomo več takole zastonj matrali in delali namesto gospoda grofa. Sam presvitli avstrijski cesar so zapovedali, da se tlaka mora čisto odpraviti.

Ponekod so kmetje že svobodni. Imajo svojo zemljo ...

Graščinski se pa temu še upirajo. Obljubljajo, da nam bojo rajši dali nekaj svoje zemlje v najem.

Da bi čisto odpravili tlako, jim nič ne diši.

Meni tudi ne bi dišalo, če bi drugi delali namesto mene!

Saj ste slišali, še našega grofa Attemsa je oskubil. Tresk po goli gosposki buči in že jo je pobrisal z grajskimi zlatniki. Hosta ga je dala, hosta ga je vzela.

Pa to ste vedeli, kako jo je s svojimi pajdaši Hrvatom v Desiniču podkuril? Ker jim Zágorci niso hoteli odpreti svojih mošnjičkov, so jih Guzejci nagarbali z gorjačami, za nagrado pa v njihove noge zabili žeblje. In to v gole pete! *(smeh)*

Žeblje je pa Guzej rad zabijal. Tudi tisti butasti ženski s Kozjanskega jih je s kovaškim kladivom zabil v pete. Babnica je pač babnica - ni znala brzdati svojega nespodobnega jezika in je grdo govorila o njem.

Še prej ji je naročil, da si jih je sama kupila, ko ga je vsa vroča čakala, da bi se malo poigrala.

Ženske, pazite na svoje jezike, kaj pa, če je Guzej še vedno živ!

Še na piljšanjskega župnika se je spravil. Ta je svojim faranom razlagal, kak hudodelec je Guzej. Najprej je ta grdavs hotel odnesti svetnika. V tistega, ko je župnik več let spravljajal denar. Nazadnje je župnik temu rokovnjaču sam podaril zlato uro, samo, da mu je svetnika, nabasanega z denarjem, pustil v župnišču.

A na Pilštanju je bilo to? Jaz sem pa slišala, da je to grdobijo storil župniku pri Sv. Emi.

Lubi Jezus, ka pa tisto v Olimji? Tisto je bil šele hec! Župnik se je pred ravbarjem skrila v ... no, saj veste: tam, ko gre še cesar peš.

(krohot): Sekret! Kam pa drugam! Ja, taj še cesar gre peš!

Ka, Guzej je skočil za gospodom župnikom v ...

Ja! Ta reč je b'la obešena na gajnki. Les je bil že prhek. Ni mogo zdržati take teže. Vse fkup je palo dol, v gnojno jamo. Lesena gajba je poveznala Guzeja. Pokopala ga je pod seboj. Vse je lezlo zmiraj bol v smrdljivo jamo. Za gvišno bi se bil vtopil, če ga župnik ne bi rešo.

Od tega dogodka Guzej nobenega fajmoštra ni več obiskal.

Kozjanski grič

Če kozjanski grič bi spregovoril,
nam bi razkril,
kar s časom prah pozabe bo prekril.
Kaj vse Guzej Franc tukaj je storil,
ko s svojimi pajdaši po gozdovih
se je skrival in podil.

Bogatim jemal,
revnim dajal,
žandarje pretental,
oblasti kljuboval.
Kazni božji pa ti ne ubežiš;
zato le pazi, kaj počenjaš in kako živiš.

OTROCI (*plešejo, se derejo, norčujejo*): Ravbarjeva ljubica gre! Ravbarjeva ljubica, ravbarjeva ljubica ...

KMETICE (*posmehljivo, zaničljivo*): Pa res! Glej jo, ravbarjevo ljubico! Kako spokorno, žalostno se drži! Kot da bi bilo to kaj takega! So ga žandarji pač poslali na oni svet. Kakršno življenje, taka smrt! Saj ga ni bilo nič prida. Kradel je, ropal, nihče ni bil varen pred njim.

BERAČ: Koliko hudobije premore ta pregrešni svet! Vi le obrekujte. Tudi nad vas bo prišla enkrat šiba božja! Jaz pa vem, da je bil Guzej v resnici dober človek. Bogatim je jemal, da se je lahko preživljal. Kar mu je ostalo, je razdelil revežem. Še meni je dal goldinar.

KMETICE: Kaj pa ti veš, siromak ušivi!

Ste slišali, da ima Guzej tudi žandarja na vesti? Kar tako ga je pihnil.

In ni samo on ropal. Še druge fante in moške je zvabil v svojo tatinsko tolpo.

Da je le dobil, kar je zaslužil!

No, tale pregrešna pokora tu je pa še ostala.

BARBKA: Vi me kar zasmehujte! Kako po človeško: ko je nekdo že čisto na tleh, ga je treba še bolj pohoditi!

Res je: moj Francelj je bil tolovaj. A v ropanje ga je pahnila usoda. In tistega žandarja je ubil, ker se je branil pred njim. Drugače pa je bil po srcu dober človek. Za njega bi bilo tavženkrat bolje, če bi ostal vojak. Cesar ga je, kot edinca, nasilno poklical v vojsko. V Bosno. Pa se je vrnil. Šel si je služiti kruh k tisti krčmarici na Dobrno. Ženska, Klančarica ... ja, ta ga je pogubila ...

2. Hlapec

Prizorišče pred gostilno v Dobrni. Razigrani, že vinjeni gostje pojejo ljudsko pesem, npr. Gremo na Štajersko. Gostilničarka Klančarica jim prijazno streže, koketira z moškimi, se z njimi spogleduje.

MICI: Pa vi povejte, gospod Štajnpihler, če ne bi bila midva z našim Franceljnom čeden par? (*Privije se h Guzeju.*) Bi me ti vzal, če bi te jaz vzela? Po pravici povej!

GUZEJ (*nerodno*): Seveda bi. Če bi me le marala.

MICI: Boste prišli na najino svatbo? Vas že kar sedaj vabiva. Kajne Franceljček? Saj si tudi ti zato, da jih povabiva?

Računi brez krčmarja

Mici:

Doma so lačna usta, jok,
res borna bajtica.

Zato sem, skoraj še otrok,
v tujino grenko šla.

Sprejel me Gradec je hladan,
kaj vse me naučil ...

Pri teti delam zdaj, kar znam,
moj Francelj ljubezniv.

Guzej:

Pri Šarklu, kjer sem se rodil,
je kruh grenak bil, trd.

Soldaški polk me je vzgojil,
v oči sem gledal smrt.

Tu v Dobrni odkril sem kraj,
kjer čaka pridnega
nad glavo streha, zame vsaj
še slamna žimnica.

Mici, Guzej:

Mogoče sonce posije
tudi za naju kdaj.

Moj srček hitreje bije,
ker boža me tvoj smehljaj.

Nekoč bova šla na svoje,
zgradila svoj topel dom.

V njem sreča naj nežno poje,
otrok bo cel bataljon.

Klančarica:

Račun to brez krčmarja je,
iz tega ne bo nič.

Obriši kar pod nosom se,
za fantom tem, deklič.

Bo Francelj moj, to dobro vem,
saj čudno zaščemi
v telesu me, ko ga uzrem,
megli se pred očmi.

Moj mož je star, že ovenel,
odslužil svoje je.

Ni čudno: ko je še cvetel,
čez plot je skakal le.

Zdaj le še krave, koze, biki ...
ga zanimajo.

Če srečo imam, kak gost poboža
željno mi telo.

Kot roža bom ovenela,
če hitro ne pride vrtnar.
S tem hlapčkom bom spet zacvetela,
kot nisem še nikdar.

Bogastvo bom z njim pomnožila,
v Rogaški hotel zgradim,
okrog prsta ga bom ovila ...
Se starega prej znebim!

Mici odide, Guzej ostane sam s Klančarico. Na sod daje pipo.

KLANČARICA (*sladko*): Francelj, na, privošči si ga! Saj si lahko sam natočiš, kadar te bo volja! Priden si in zelo sem vesela in zadovoljna, da sem te dobila k hiši. Drugačen si kot drugi: marljiv, zanesljiv, razumen, znaš govoriti nemško in še hrvaško ... Če bi le bil moj dedec tak, kot si ti! Močan, privlačen, dišiš po ... pravem moškem.

Med govorjenjem se mu izzivalno bliža, namerno ji spodrsne, da pristane v Guzejevem naročju. Objame ga, močno in nerodno privije k sebi, na silo poljublja ... Bolj ko se ji Guzej odmika, bolj rine vanj, pohotno diha ... To opazuje Mici in pobegne. Presenečen Guzej Klančarico nazadnje le uspe grobo odriniti.

KLANČARICA (*sikajoč odide*): Čakaj, ti hudič! To mi boš drago plačal! To mi boš prekleto drago plačal! Maščevala se ti bom, da se me boš zapomnil za celo življenje!

GUZEJ (*pohiti za Mici*): Kam se ti tako mudi, Mici? Počakaj!

MICI: Kaj hočeš od mene?

GUZEJ: Veš, Mici, nerodno mi je. Rad bi govoril s teboj ...

MICI: Kaj mečkaš, hitro povej! Mudi se mi.

GUZEJ: Mici, si res mislila ... kaj bi bilo ... Mislil sem, kako lepo bi bilo, če bi... Bi me res vzela?

MICI: Kaj bo pa teta rekla, če jo tako na lepem pustiš? Hinavec nesramni! Misliš, da sem slepa!

GUZEJ: Pa menda ja ne misliš ... Počakaj, da ti razložim. Čisto drugače je bilo. Če ti povem, da nisem prav nič kriv. Niti toliko, kolikor je črnega za nohtom.

MICI: Hinavec lažnivi! Takih ničvrednih hlapcev, kot si ti, najdem na vsak prst deset. Pf, pri tebi v tvoji borni bajti! Nekje Bogu za hrbtom, v tistem zakotnem Primožu pri Šentjurju, bi tako tolkla samo revščino. Ubijala bi se na njivi, dvigovala svinjske piskre ... Izgini mi izpred oči, lažnivec! Fej!

GUZEJ: Če je pa tako, pri tej hiši ne morem več ostati!

3. Krivično obsojen

Orožnik in Klančarica. Guzej s kovčkom, pripravljen na odhod.

OROŽNIK: Dober dan! A odhajate? Ja, je povedala gospa Klančarjeva. Zakaj pa?

GUZEJ: Ker tu nočem več ostati! Pa kaj vas briga?

OROŽNIK: Bom šele videl, če me briga ali ne. Odpri kovček!

GUZEJ: Tu ga imate.

OROŽNIK (*strese vsebino po tleh, najde zavoj*): Oho, kaj pa je tole? Kaj pa tele žlice, vilice ... o, pa še srebrnina ... delajo tule?

GUZEJ: Tole so mi podtaknili! To mi je naredila ta prekleta baba!

OROŽNIK: In kje imate denar, ki je gospe Klančarjevi tudi izginil? Tri tisoč.

GUZEJ: Kakšen denar, za božjo voljo! Menda ne mislite ... Vse, kar imam, sem si pošteno zaslužil. To mi je skuhala ona, Klančarica. Da se mi maščuje, ker ji nisem podlegel ...

OROŽNIK: Seveda! Vse pošteno zaslužil! Poznamo to pesmico. (*V starem časopisu odkrije zavojček z denarjem.*) Franc Guzej, v imenu postave in cesarja ste aretirani!

GUZEJ (*Hoče pobegniti, a zaman. Orožnik ga uklene*): To si mi torej skuhala! Naj te satan vzame in živo scvre na dnu pekla! Maščevala si se, ker sem zavrnil tvojo ljubezen! Tvojo ljubezen, fej! Ampak gorje ti, pošast stara v ženski podobi! Dobil te bom! Če bi do sodnega dne moral čakati na maščevanje! Dobil te bom! In takrat gorje ti! Dobil te bom in ti stopil na glavo in ti jo strl, satan! Kača strupena!

Guzeja odpeljejo, Klančarica se privoščljivo nasmiha.

4. Razbojnik

GUZEJ: Vidiš, dragi moj prijatelj Štefan, takšno ničvredno je zdaj moje življenje.

DROBNE: Saj veš, v moji skromni bajti v Košnici so ti vrata zmiraj odprta.

GUZEJ: Za to bom ostal tvoj večni dolžnik.

DROBNE: Jaz orožnikom nisem sumljiv. V moji gorci te ne bodo iskali.

GUZEJ: To sem ti hotel povedati. Pri materi ... Če bi bil ti pri tem sprejemu! »Moj sin – Kajn!« To je bil njen pozdrav. Srce se mi je skrčilo od bolečine. Ni me zbodel tisti »Kajn«, ampak poudarek na »moj sin!« Stisnil sem se od grenkega ponižanja ...

DROBNE: Pusti zdaj to. Saj nisi sam kriv, da si žandarja udaril. No, prehudo udaril. V resnici si nedolžen.

GUZEJ: Seveda, nedolžen. In to me še bolj boli. Da me je morala ta prekleta baba prisiliti, da stopim na to trnjevo pot, v to borbo za življenje! Moja življenjska hoja je hoja po majavi brvi. A kar je, je. Nazaj ne morem. Še dobro, da mi je uspelo pobegniti iz celjskega Starega piskra. Kaj vse sem moral prestati v tem smrdljivem restu! V mrzlih nočeh, lačen kot pes! Grozili so mi, da me bodo odvedli v Rogatec. Vtaknili v grajsko ječo. Sedem dolgih let bi moral gniti tam! Med podganami in drugo golaznijo! Sedem let po krivem presedeti zaradi nesramne, lažnive in pohotne babnice. Zdaj sem prišel tako daleč, da ni poti nazaj. 150 goldinarjev nagrade je razpisanih za mojo glavo.

DROBNE: Pa saj si si že začrtal svojo pot.

GUZEJ: Imam svoj cilj, ki ga bom tudi uresničil: odpirati ljudem oči, jim pokazati, da niso hlapci tujcev, bogatašev, grofov ... Da so vsi ljudje enako vredni, da nima noben pravice do večjega imetka, kot mu po pravici gre.

DROBNE: Da bi le dočakali tisti dan, ko se dvignemo mi – revni, zatirani in izrabljeni. Da graščaku pokažemo, koliko močnejše so naše pesti od njegovih okovov in njegovega železja. Koliko boljša in večvredna je naša pamet od njegovega gospostva!

GUZEJ: Tisti dan, ko bi mi lahko govorili in naučili gospodo in oblast pravice!

DROBNE: Mislim, da bo to kmalu. Ljudje imajo zaupanje v tebe.

GUZEJ: Drugi cilj, ki ga bom dosegel, pa je maščevanje! Maščevanje Klančarici. Babi, ki me je naredila za razbojnika. Uničila samo zato, ker se nisem hotel vdati njenemu poželenju.

DROBNE: Grem. Pri meni si vedno dobrodošel. Pridi, kadar te je volja. Zbogom!

GUZEJ: Z Bogom, prijatelj! Se oglasim kaj v Košnico.

Vsi za enega – eden za vse

Razbojniki:

To je vse, to je vse - lov je končan.

Plena ni, plena ni - ropaš zaman.

Drugič bo, drugič bo - upajmo mi.

Bogataš, bogataš - ob mošnjo si ti!

Jemljemo, jemljemo - gosposkim ušem.

Dajemo, dajemo - mi revežem.

Smili se, smili se revež nam vsak.

On kot mi, on kot mi je siromak.

Bogataš, kočijaž - pazi se ti!
Plen mi daš, al' dobiš moje pesti!
»Vsi za enega - eden za vse!
Vsi za enega - eden za vse!«

Trd je naš, trd je naš kruh in korak.
Zmogel boš, zmogel boš, saj si junak.
»Vsi za enega - eden za vse!
Vsi za enega - eden za vse!«

ANZEK (*obotavljajoče*): To je vse.

GUZEJ (*Opazi njegovo neodločnost, posumi, da ni predal vsega. Ostro.*): Anzek, prvi si se mi zlagal in skril del plena. Navkljub najsvetejši prisegi, da boš vedno in povsod odkrit proti glavarju in tovarišem.

RAZBOJNIKI (*grozeče*): Judež, goljuf, izdajalec ...!

GUZEJ: Sami obračunajte z njim po naših postavah.

(Privežejo ga k drevesu, mu tlačijo cunjo v usta ...)

RAZBOJNIKI: K drevesu z njim! Porini mu robec v lažniva usta! Prvi boš skusil, kako strašna je sodba guzejcev! Zdaj pa le čakaj, Anzek, da bo prišel zajec in ti pregriznil vrv!

»Vsi za enega – eden za vse!«

Po kaznovanju se posedejo in zabavajo ob pijači. Guzej se vrne k vzdihujočemu privezanemu.

ANZEK (*zaman se skuša osvoboditi*): Moj Bog, od gladu bom poginil! Rotim te, reši me!

GUZEJ (*prereže vrvi, mu drgne čelo z robcem in mu da piti iz čutare*): Zdaj boš vedel, da jaz vse vidim in vse vem. Ker si prvi na smrt obsojeni iz moje družbe, ti bom prizanesel. A le pod prisego, da boš izpolnil vse, kar ti bom zdajle naložil kot znak milosti in usmiljenja.

ANZEK (*dvigne tri prste k prisegi*): Vse, tudi smrt!

GUZEJ: Nad kom se hočem maščevati, ti je znano. Da ima Klančarica na Rodnah pri Sv. Križu manjšo kmetijo, tudi veš. Tja boš šel. Ponudil se boš za hlapca. Tam v glavnem gospodari njen mož, ona pa se tudi včasih prikaže. Takrat jo boš pridobil na svojo stran. To ne bo težko, ker je babnica nora na moške. Če se Klančarica ne prikaže na Rodnah, pojdi ti v Dobrno. Ko bo v Podčetrtku sejem, jo zvabi v našo bližino. Naprej ni tvoja skrb, za ostalo poskrbimo mi. Glej, da svojo nalogo dobro izvršiš!

ANZEK (*ga objame iz hvaležnosti*): Vse bom storil, kot si naročil. Francelj, hvala ti!

GUZEJ (*se pridruži ostalim razbojnikom*): Dragi tovariši. Naše delo nam ne more biti v čast. Vsak dan toliko napetih dogodkov in strašljivih vesti. A od vsega je najbolj strašno kesanje – pes, ki kar naprej grize. Ko me obide spomin na mater ... kako se grbi njen hrbet pod težo lažnivih vesti o meni. (*Kot da se sramuje svojih čustev, se umakne v samoto.*) Da bi le imel koga, ki bi mu smel vse zaupati, vse razodeti. Lažje bi tako živel, če bi mogel kam vsaj včasih izliti to trpljenje. Materi? Predaleč je od mene. Še težje bi ji bilo. Ko bi mogel vsaj najti dekle, ki bi ji ne bilo sram ljubiti roparja! Težko je človeku samemu, z grehi na duši ...

Mar sem jaz kriv, če sem kmečki sin revnim staršem se rodil? Raje v gozdovih naših smrt storim, kot da bi v tujih strelskih jarkih gnil.

RAZBOJNIKI: Zla, krivic ne bomo več trpeli, si okove sneli bomo mi, guzejci!

Tujcev požrešnih nismo hlapci mi. Ljudstvo slovensko zdrami se, upri! Prebudite se, puntarji!

5. Pri mlinarju

AMON: Saj ne vem. Je Guzej tat, ropar? Bajje zna govoriti tako, da človeka pridobi zase. Bog ve, če tudi sam tako misli.

MARKO: Kako da ne! Ko pride k revnim, jim zmeraj nekaj da. Posodi ti brez procentov, včasih pa še povračila noče.

Saj se spomnite tistega bajtarja na vrhu hriba? Polno kočo otrok je imel. Kdo mu je pomagal? Guzej.

AMON: Denar ne pada z neba. Kje pa ga je dobil? Ukradel!

MARKO: A nikoli revežu.

AMON: »Ne kradi!« pravi sedma zapoved. Greh je, pa če kradeš siromaku ali bogatašu.

MARKO: Kaj pa praviš na to? Delavce v glažuti pod Žusmom, al pa v tistem rudniku med Olimjem in Podčetrtkom, so presneto slabo plačevali. Pa jim je Guzej svetoval: Ne dajte se, ponagajajte malo. Pa so jim plače dvignili.

AMON: Sliši se lepo, če je pa res ...

MARKO: Kaj ne čutiš, koliko manj si upa zdaj gospoda, odkar po hostah vlada Guzej? Vsak si lahko nabere drv, koliko more nesti. Pa paša? Vse je bolj prosto, kot je bilo.

AMON: Tudi lovci ne strašijo tako pogosto naokoli. Zdaj se ti ni treba bati, če si privoščiš kakega z dolgimi ušesi ali pa z rogovi.

MARKO: Guzej pravi: Lov mora biti prost. Srna je lahko ob šestih na mojem, ob sedmih pa že na tvojem. Ni torej moja, pa tudi tvoja ne.

GUZEJ (*kot grajski oskrbnik*): Dober dan, bog daj! Kaj pa sta se vidva tako razvnela? Sliši se vaju v dolino. Hujše ropočeta, kot vaš mlin.

AMON: Nič takega ni. O tistem Guzeju je tekla beseda.

BARBKA: O, kakšno presenečenje. Gospod grajski oskrbnik so spet prišli naokoli. Dolgo vas že ni bilo k nam.

GUZEJ: Gospoda nam nalaga stalno nova opravila. Če pa le utegnem, rad pridem sem gor. Tako prijeten svež zrak je pri vas. In tako lepo se vidi v dolino. Saj dovolite, če še malo uživam v lepem razgledu? (*pomežikne Barbki*)

BARBKA (*da prekrije zadrego*): Oče, naj prinesem pijače? Hruške so lepo obrodile.

AMON: Barbka, le daj.

Ljubezni opoj

Barbka:

Zdi se mi, da ptička lepše žgoli,
bolj žlahtno kot prej rož'ca dehti,
se mlin je poskočno bolj zavrtel,
ko ti si na grič naenkrat prišel.

Ko mamu prekril smrtni je hlad,
odšlo je poletje, odšla je pomlad.
Spet vero v bodočnost vrnil si mi,
zdaj lepše kot prej življenje se zdi.

Guzej:

Me zvalil je svet, po svoje krojil.
Nazadnje sem vrnil se tja, kjer sem bil:
v te kraje kozjanske, med svoje ljudi,
kjer v srcu bogati so le reveži.

Bi skoraj pozabil, zakaj sploh živim,
ko pot me zanesla sem v stari je mlin.

Barbka: Veš, jaz sem le tvoja!

Guzej: In jaz samo tvoj!

Duet: Skupaj uživva ljubezni opoj.

Barbka:

Večkrat se sprašujem, kaj nakloni mi
prihodnost s teboj. Kaj mi podari?
In vidim: pred mlinom najin otrok,
ga angel varuje, nas čuva vse Bog.

Če pride med nas spet zima, spet mraz,
če ujme, nadloge prinesel bo čas;
ob strani mi boš, to vem, zmiraj stal,
mi smisel, oporo pogumno dajal.

Guzej:

Ne sanjaj, v oblakih ne zidaj si grad,
resničnost je kruta, brez upov, brez nad.
Daj, pusti bodočnost, ne veš, kaj je v njej!
Užij ta trenutek, predaleč ne glej.

Dovolj je ljubezen, premaga še smrt;
te dvigne, če skrušen si, žalosten, strt.

Barbka: Saj veš, jaz sem tvoja!

Guzej: In jaz samo tvoj!

Duet: Skupaj uživajva ljubezni opoj.

Guzej: Na Dunaj grem znan,
tja gor želi si vsak.

Barbka: Kako?

Guzej: Peš do Poljčan,
potem pa na vlak.

Barbka: Vlak?

Guzej: Veš, tam je fotograf,
se midva slikava.

Duet: In za spomin si sliko shraniva.

GUZEJ (*vrne se k možem*): Vam povem, cenjeni možje, pogled na prelepe kozjanske griče je opravil svoje. Čisto prerojenega se počutim.

AMON: Prisedite, gospod oskrbnik.

GUZEJ: Kaj je novega, možje?

MARKO: Drugega nič, le orožnika Stres in Grizold spet hodita naokoli. Baje sta šla nad Guzeja. A tudi tokrat se bosta pod nosom obrisala. Guzej se zna skriti.

AMON: Kaj se ne bo, če je pa ropar. Drugega dela tako nima.

GUZEJ: Če ga jaz dobim enkrat pred oči, mi ne uide. Škoda, da sem tako zaposlen. Ni zlodej, da ga ne bi dobil.

AMON: Vam je tudi v veliko nadlego. Niste več brez skrbi v hostah, kot včasih.

GUZEJ: Strah me ravno ni. A čisto vseeno ti ne more biti. Kar naenkrat ti lahko skoči iz grma in te udari.

BARBKA (*prinese pijačo*): Orožnika gresta. Najbrž k nam.

AMON: Moja hiša je poštena. Pri meni nimata kaj iskati. A če hočeta, se naj oglasita. Tudi orožnik je človek.

OROŽNIKA STRES IN GRIZOLD: Dober dan! Malo bova pogledala pri vas. Težka pot je bila danes. Pa zastonj.

Guzej vstane in se spoštljivo prikloni.

STRES: A, gospod oskrbnik so tudi tu!

GUZEJ: Zakaj pa sta gospoda tako slabe volje?

GRIZOLD: Guzej nam dela sitnosti.

GUZEJ: Česa ne povesta! Če bi grajski oskrbniki lovili tega tolovaja in njegovo tatinsko družčino, bi bili že vsi na varnem, za zapahi.

STRES: Ne obtožujte sebe, gospod oskrbnik. To ni vaša naloga, da bi roparje lovili. Tudi vam ni treba tistih 150 goldinarjev, ki bi jih dobili za njegovo glavo. Jih pa že rajši jaz pospravim v žep.

GUZEJ: Čudno, koliko revnih ljudi je tu okoli, pa nihče ne zagradi za to priložnost. 150 goldinarjev ni tako malo.

GRIZOLD: Najbrž te uboge pare še z njim držijo.

GUZEJ: Zdaj jo je, kakor sem slišal od oskrbnika Dietricha, zopet dobro zagodel samemu grofu Attems. Vidva nič ne vesta o tem?

GRIZOLD: Ne še.

STRES: Povejte nam.

GUZEJ: Oskrbnik Dietrich se je hotel znebiti dveh prvovrstnih konj. Kupil bi jih grof Attems. Guzeja je prosil, če bi mu jih dostavil do grofa. Bil je seveda preoblečen, da grajski oskrbnik ni nič posumil. Dal mu je konje in pismo, v katerem je bila navedena cena. Guzej je odpeljal konje v Brežice, kjer naj bi jih predal grofu. Peljala sta se na poskusno vožnjo. Ko sta se vračala, je Guzej kar naenkrat udaril grofa po glavi, mu vzel zlato uro in še ves denar. Ni ga bilo malo. Vrgel je grofa na cesto in hajd ...

VSI: Kaj takega, ne morem verjeti, pa gospoda grofa ...

GUZEJ: V pismu, ki so ga našli pri grofu, so bili Guzejevi pozdravi. Grof Attems se baje strašno trudi, da se tega tolovaja ujame.

STRES: Zadnje čase se je ta lopov vrgel še na župnišča.

GUZEJ: S piljštanjским župnikom je naredil presneto hud obračun. Župnik ga je kar s prižnice zmerjal in govoril čez njega. Guzej je to izvedel in pisal župniku, da ga bo obiskal. Župnik se je trdno zapiral. Guzej pa je prišel – kot boter ...

6. V Podsredi

Ko dobim jo v pest

V Dobrni Anzek si. Tam si na preži.
V pismu si vse razkril; zdaj baba bo v mreži!
Lažje bom prebolel moje kesanje
če misli usmerim tok v maščevanje.

Ko dobim jo v pest, vse ji povrnem!
Klančarico in zlo v pekel z njo zvrnem!
Saj me za roparja je naredila,
krivdo na pleča vso moja zvalila.

Baba še kar naprej skače čez plot.
Mož njen je reva, boli ga povsod.
Če vse pozabila je - jaz nisem, ne!
Kdor zadnji se smeje, najslajše smeje se!

Kaj še stoji v pismu? Poslal mi ga je moj vdani guzejec Anzek. *(bere)* V kratkem se bo omožila njena nečakinja. *(zase)* Aha, to je tista natarica Mici, ki mi jo je Klančarica odgnala. *(bere dalje)* Nekje okoli Podčetrтка kupuje hišo. Menda misli odpreti tam gostilno, da so čisto blizu tam neke toplice ali kaj. Klančarica hoče z njo v španovijo, ker je zavohala dobiček. Proti koncu drugega tedna nameravajo vsi trije tja, da si hišo pogledajo. Počakaj jo.

Brez skrbi! Ana Klančar, ti kar pridi! Čakam te! Da mi poplačaš račune! Račun je treba poravnati.

GUZEJ (*Opazi žensko, podobno Klančarici.*): Naj me vrag pocitra, če tole ni ona, Klančarica! (*jo dohiti*) Baba prekleta!

ŽENSKA (*energično, histerično*): Kaj se pa greš? Se ti je zmešalo? Pomagajte, ravbar! Norec!

GUZEJ: Jaz, da sem norec? Sebe pa ne slišiš, kako noro vreščiš?

Naenkrat je podsreški trg napolnjen z ženskami. Ženske Guzeja napadajo kot ose, klofutajo, tolčejo s cekarji, dežniki, z glave vržejo klobuk ... Vedno več jih je. Derejo se vsevprek: Pijanec! Potepin! Ropar! Napadel je Nežo!

GUZEJ: Pa kaj vam je? Saj nisem nič hudega mislil. Jaz sem nedolžen.

ŽENSKÉ: Na pranger z njim! Na pranger ...

GUZEJ: Kaj imate res pranger v Podsredi?

Za trenutek se prizor umiri, saj so se ženske že utrudile, zadihane sopejo. Guzej razmrščen, brez suknjiča ...

ŽENSKÉ (*spet pridejo k sebi*): Kaj? Za naš slavni pranger še ni slišal? Capin nemarni! Se vidi, da si z bregov. Si slep?

Tamle je. Tu smo svoj čas privezovali take kot si ti.

Še tega ne veš, da je Podsreda trg že več sto let!

GUZEJ (*cinično*): To naj bi bil tisti vaš slavni pranger? Tale turški nagrobni kamen? *Zaplet se stopnjuje.*

ŽENSKÉ: Glej ga, zlodeja, še norce bi si delal iz našega sramotilnega stebra?

Že ni dovolj, da so nam ga nevoščljivi Šempetrani enkrat ukradli?

Pa ga je pravična oblast nazadnje le prisodila Podsredi. V last, čast in posest!

SOSEDJE: Dober dan! Bog daj!...

ŽENSKE (*po pozdravu*): Glih pav ste prišli! Tegale golobradca učimo manir. Še za naš slavni pranger ni slišal!

Da ni slišal? Saj še pesem ga opeva!

SOSED: Vam jo zapojemo?

ŽENSKE: Ja, dajte! Ja! (*grozeče Guzeju*): Ti pa poslušaj!

Prangerska pesem

B'li so dnevi že minili
svetka velkonočnega,
u Šempetri pa sklenili
iti so po prangerja, -
oj prangerja.

Tam v Podsredoj v tihi noči
vkradli in nalož'li ga;
bežali so na vse móči,
de pala glava je z voza
od prangerja.

Al' Srejani smo žaljvali:
kam je zdaj pravica šla!
Našo čast so odpeljali,
našega prijatelja,
oj prangerja.

Ga z veseljem pričakáli
smo Srenjani ga doma,
z voza vzeli, spoštovali
ljubega prijatelja
– oj prangerja.

ŽENSKE: Da veš, tole pesem je zložil skup občinski tajnik Jožef Novak iz Dekmance. Bil je tudi organist pri Sv. Petru na Sv. Gorah.

Na čast našemu slavnemu prangerju.

Zdaj nam boš pa ti, gnida ušiva, sramotila naš podsredški sramotilni steber?!

Ti si že ne boš bril norcev iz nas! Stenica!

Tepenje se spet ponovi. Situacijo reši prihod orožnikov.

OROŽNIK: Dober dan! Kaj pa je bilo? Kaj ste pa imeli?

GUZEJ (*otepa si prah z oblačila*): Sakramensko so hude tele vaše babnice. Svoje žive dni še nisem doživel kaj takega. Še pravi čas ste prišli in me rešili teh zmajev. Najlepša vam hvala, gospoda.

OROŽNIK: Zakaj pa dražite sršene? Brez vzroka vas gotovo niso. Kar dobro so vas zdelale.

GUZEJ: Za prazen nič! Še sam ne vem, kako se je začelo. Nekaj sem menda narobe zinil, one pa hop po meni. Vrag naj jih vzame! Naenkrat jih je bila cela kompanija. Pa je padalo po meni! Menda samo zato, ker nisem vedel, da je Podsreda trg. Za hudiča so!

Bolj, kot sem se jih otresal, več jih je bilo. Kot ose. In jeziki! Naši bizeljski klopotci niso nič v primerjavi z njimi.

OROŽNIK: Kaj ste z Bizeljskega?

GUZEJ: Ja, tam blizu. Z graščine. Imel sem opravek tukaj. V krčmi pri Breskvarju imam koleselj. Vesta kaj, gospoda? Vaju smem povabiti na bokal vina? Če imata seveda čas. Bi se vama rad vsaj malo oddolžil, ker sta me rešila iz smrtne nevarnosti.

OROŽNIK: Kar nič strahu. Zdaj se vas ne bodo upale več lotiti, ko ste v najini družbi. In če gre za vašo varnost, se ne bova branila vašega povabila.

Pri podsredškem županu Breskvarju.

KRČMAR BRESKVAR (*postreže goste, ustrežljivo s krtačo čisti Guzejev suknjič*): Ej, te naše ženske! Postaviti se pa znajo za pravico in resnico. Nismo ne, Podsredčani, kar tako. Evo, gospod, skoraj se nič več ne pozna. Naše podsredške ženske pihajo in praskajo kakor mačke, znajo pa biti tudi mehke in prijazne, kadar jih je volja. Kakor mlade mucike ...

OROŽNIKA: Kakor mucike, ja! Saj mačk pa imate v Podsredi za izvoz. Kamor pogledaš, izza vogala kuka mačka. Previdno moraš hoditi, da ji ne stopiš na rep.

BRESKAVAR: Prav imate, gospod. Mačke so se v teh krajih zadnje čase namnožile kot gobe po dežju.

OROŽNIK: Zakaj jih ne podavite, zverine potuhnjene.

BRESKVAR: Smilijo se našim ženskam, smilijo.

GUZEJ (*skrivnostno*): A mačke se smilijo ženskam? ... Mačke, Podsreda, mačji sejem ...

Drage moje vrle Podsredčanke – maščevanje je sladko!

7. Mačji sejem

Pri podsredškem županu Breskvarju občinski birič Janez, kasneje berač Drejček.

ŽUPAN BRESKVAR (*odpira pismo, bere*): Slavno županstvo trške občine Podsreda ... Aha, drži, to smo mi. (*Bere naprej, z vedno večjim zanimanjem, nato bruhne v smeh*). Kaj takega pa še ne! Temu se je prav gotovo zmešalo! Na, beri še ti, Janez! Mačke kupuje! In po goldinarju da jih bo plačal. Naj mu jih čimveč priskrbimo! (*krohot*)

BIRIČ JANEZ (*počasi in glasno bere*): Slavno ... županstvo ... prosim za preklicilo ... na krajevno običajni način ... žive mačke vsake barve ... po goldinarju ... v torek zvečer ob šestih ... da bodo pripravljene ... zvečer odpeljal ... nagrada ...

Berač Nejček z zanimanjem posluša in brez besed neopazno izgine.

JANEZ: Gospod župan, to nas je pa nekdo hotel potegniti. Ali pa ni pri zdravi pameti. Čemu bi mu pa bile mačke? Saj jih lahko dobi zastonj, kolikor hoče. Še veseli bi bili ljudje, če bi se te mačje nadloge znebili.

ŽUPAN: Mogoče pa kupčuje z njimi. Kako se že piše? Lah-sen-berger. To ime sem že večkrat bral v časopisu. Kak krznar mora biti, se ne spomnim natanko, ime mi je pa znano. No, vsaj zdi se mi.

JANEZ (*smeje*): Bežite, bežite, ta je prazna! Bodite no pametni! Mačke po goldinarju.

ŽUPAN: Kaj pa jaz vem! Me tudi nič ne briga ... Če jih pa pošteno plača ... Kaj pa moremo za to, če je trčen?

JANEZ: Ljudje se bodo smejali, da bodo popokali, če jim dam to na znanje.

ŽUPAN: Naj se pa smejijo! Kar razglasi. Saj ni nič prepovedanega. Po goldinarju jih ne bojo več plačevali.

JANEZ: Kakor zapoveste, gospod župan. Samo, da jaz potem ne bom kriv, če ne bo prav

ŽUPAN: Nič se ne boj! To pa že prevzamem nase. Veš kaj, kar semle naj jih prinesejo. Tako prekličiči. Poliček ga bo vsak rad popil na tako kupčijo.

NEJČEK (*zasopihan, s staro kletko, v njej dve mački*): Gospod župan, naj ne zamerijo ... Kje pa so tisti gospod, ki mačke kupujejo? Tako sem letel, da sem čisto ob sapo.

ŽUPAN: Strela, kaj ti tudi veš? Kdo ti je pa povedal? (*zagleda mačjo kletko*) Kje si pa to dobil?

NEJČEK (*v zadregi*): E, gospod župan, saj vejo, da sem potreben ... Starost, pa naduha me daje, pa po črevah me zvija že vso jutro ... Pa sem rekel, naj gresta služiti, ubogi živalci, povsod jima bo bolje, kakor pri moji bajti ... Gospod župan, naj nič ne zamerijo, ali bi mi dali enega na kredo? Tako me zvija, ja, res me! Saj bom vse pošteno plačal. Samo, da spravim živinče v denar.

ŽUPAN: Saj imaš še od zadnjic tri groše. Kdaj boš pa tiste poravnal?

NEJČEK: Ej, hudimarček, gospod župan, naj ne bojo taki. Kar dajo naj mi, saj sami vidijo, kako mi je hudo. Jim bom pa enega najbolj rejenega mačka pustil tukaj v zastavo.

ŽUPAN: No, pa naj bo, ker si ravno ti. Veš, podpora za tebe bo drugi teden. Le pridi spet vprašat.

NEJČEK (*ga zvrne, takoj se bolje počuti*): Tale pa, tale! Kar še enega bi, gospod župan. (*župan noče videti beračeve iztegnjene roke*) E, spaka, saj pravim, da jim pustim najlepšega mačka tukaj, če mi drugače ne verjamejo. Kar v svoj kurnik naj ga nesejo, drugače nam mrha mačkija zna še uiti. Kdo ga bo pa potem lovil?

ŽUPAN: No, no, saj ti verjamem. Saj si pošten. Kdo pa reče, da nisi. Ti bom že pošteno odtegnil od podpore.

NEJČEK: No, pa na najino zdravje, gospod župan! Da bi bila dobra kupčija!

ŽUPAN: Bo že, bo že. Zdaj pa moram iti. Imam komisijo. Ti pa le prinesi potem svoje mačke. Popoldne bo, ob šestih.

NEJČEK: Kaj sem hotel reči, gospod župan – ali bi jih smel za ta čas pustiti pri vas? Saj bojo pridne. Kajne, mucike, da boste pridne? Vejo, gospod župan, da jih je nerodno prenašati ves dan okrog. Ljudje se bi mi morebiti še smejali.

ŽUPAN: Kar pusti jih pri meni, Drejček. Pa pravi čas pridi. Boš prvi sklenil kupčijo z žlahtnim gospodom ... kako se že imenuje ... La-čen-gar.

Polna gostilna, a ljudje - večinoma ženske - še prihajajo. Vsaka nekaj nosi: cekar, cajno, košaro, koš, iz urbovih šib spleten kovček, zaboje... Iz teh posod se sliši glasno mačje mijavkanje. Komično. Vsi se delajo, kot da mijavkanja ne slišijo, da jih ne moti. Seveda ga slišijo in jim je nerodno. Zadrego prekrivajo s pitjem. Župan hodi med njimi, jih streže in si zadovoljno mane roke. Med pitjem in plesom klicanje mačk, oponašanje mačjega pihanja, mijavkanja ...

Mačke napródaj

Tiho, mačka, bodi! Kaj le dereš se?
Zdajle mi navrgla boš goldinarje.
Tu ne boš več predla, m'javkala povsod;
kmalu te v kočiji bo peljal gospod.

V gradu se boš grela, kjer živi gospa,
al' za njen pelzmantl boš ponucana.
Meni je vseeno, samo, da znebim
mačje se nadloge, pa še gnar dobim!

Na podsreškem trgi cviljenje bo preč,
dlake, bolh in drekov tudi ne bo več.
Meni je vseeno, samo, da znebim
mačje se nadloge, pa še gnar dobim!

Doma se fače dere, mož se bo napil.
Če mu ne dam večerje, spet me bo nabil.
Meni je vseeno, samo, da znebim
mačje se nadloge, pa še gnar dobim!

Le potrpežljivo čakaj na prevoz,
z mačjim premoženjem oddrdral bo voz.
Meni je vseeno, samo, da znebim
mačje se nadloge, pa še gnar dobim!

ŽENSKA (*veselo, krohotanje*): Kaj takega pa še ne! Da bi mačke kupoval! Pa po goldinarju! Saj še za prase skoraj ne dobim toliko! Če se temu ni zmešalo!

Če so pa gospod župan dali preklicati! Ko bi le že brž prišel tisti, kak mu je že ime? Doma se mi otrok gotovo že praska in dere, kakor bi kdo mačka iz kože devall!

Koliko jih pa imaš?

Saj sva se šele v jeseni vzela. Prvi je. Tri mesece je bil star oni teden.

Ne, ne. Mačk mislim, koliko imaš mačk?

A tako! Sem mislila, koliko otrok imam! Mačke imam pa štiri. Komaj sem jih potlačila v cajo. Če ga ne bo kmalu, mi bojo tako vse razpraskale in raztrgale. Tako delajo ...

ŽUPAN: Saj sem vedel, da je dosti te živine pri nas v trgu. Da pa premoremo toliko mačk, bi pa le ne bil verjel.

ŽENSKA: O, počakajte malo, to še ni nič! Ko bo prišla Kolarjeva Katra, takrat bodo gospod župan šele videli! Ta jih že dva dni zbira na kup, kakor jajca! Še v Trebče in na Pečico jo je neslo.

NEJČEK (*z velikim košem*): E, spaka! Saj še skoraj skozi vrata ne bi mogel. Toliko vas je. Gospod župan, naj mi dajo eno merico! Saj sva se že davi zmenila.

ŽUPAN: Seveda, Nejček. Kaj si pa tukaj nabral lepega? Si šel gobe nabirat? Pokaži, no.

NEJČEK: Bojo že potem videli! U, kako sem žejen. Naj mi prinesejo, gospod župan.

ŽUPAN: Saj dobiš, Nejček! Ne bodi tako siten.

ŽENSKA: Naj mu le postrežejo, gospod župan. Nejček, boš potem katero zapel.

NEJČEK (*si nalije postreženo vino in pije*): O, tisto pa, tisto! Katero pa bi? »Le pijmo ga zdaj, k' smo ledig in fraj! Bom mačke prodal, za vinček bom dal!«

ŽENSKA (*smeh*): Še eno tako, Nejček! Pij in nam še kako zapoj!

NEJČEK: Kaj pa misliš, da jih iz rokava stresam? No, pa naj bo! »Le pijmo ga zdaj, od mačk bomo fraj, bom tolar dobil, pa še ga bom pil!«

ŽENSKA: Ta je bila pa ravno taka, kot prej.

NEJČEK: Saj si rekla, naj še eno tako!

Veselje, smeh ...

ŽENSKE: Še nam naj gospod župan prinesejo bokal, da bomo lažje počakali gospoda trgovca. Zdaj pa bo menda ja kmalu prišel. Koliko pa je že ura?

Da bi le že bil enkrat tu! In kdaj bom jaz prišla na vrsto? Zdaj me pa res že otrok skrbi!

MOŠKI: Pa domov pojdi, saj te nihče ne drži za kiklo! Kaj se pa siliš med nas!

ŽENSKA: Ti pa kar tiho bodi! Pijanec nemarni! Ti jih boš tako še danes zapil! Grunt si že, zdaj boš pa še mačke! Kje si jih le ukradel?

MOŠKI: Uh, ti jezik preklemanski osijasti! Kaj te pa skrbijo moje mačke? Rajši se za svoje otroke malo pobrigaj, pa jih pozašij, da ne bojo nagih riti kazali po trgi! Kolovrat babji!

ŽENSKA: Ti nemarjek grdi! Kar v lase bi ti zdajle skočila, če se ne bi bala tvojih smrdljivih uši!

ŽUPAN: No, kar lepo mirna bodita in obnašajta se, kot se za podsredške tržane spodobi! Kaj si bo le mislil gospod, če bi se kar tukaj tepli? Še kupčija nam lahko propade!

ŽENSKA: Tak nemarjek rusast! Se ga čisto nič ne bojim. Smo šele pred nekaj dnevi še malo drugačnega spravle v red! Smo ga! *(zmagoslavno, krohotanje)*
Heh, tistega škrica, ko se je hotel norčevati iz našega trga!

Pa iz našega slavnega prangerja!

Ta si nas bo zapomnil za vse večne čase!

Si mislim, da si nas bo! Naj se pa drugokrat bolj olikano obnaša, golobradec! Iz nas se že ne bo nihče norčeval! Tisto pa ne, iz nas že ne!

ŽUPAN: Zdi se mi, da se pelje! Koleselj je! Čisto pravi je!

Župan ustrezljivo pričaka bradatega možakarja in njegovega voznika. Prijazno pokimata prisotnim in se napotita k mizi. Ženske jima takoj naredijo prostor.

TRGOVEC-GUZEJ: Dober fečer, kospoda! Je kospot šupan tu?

ŽUPAN: Hir pišten! In prigermajster fon Herberk! Vos vinčens ina?

GUZEJ: Jas snam tudi slovenska jesik! Ste kupile veliko mačke?

ŽUPAN: O, gospod, za mačke jim res ni treba skrbeti. Me že kar ušesa bolijo od njihovega mijavkanja. Kar pogledajo naj jih, ponižno prosim! Sama lepa žival. Erste Klasse! Tukajle sem naj izvolijo stesti, častitljivi gospod!

Mačke se derejo, pihajo, mijavkajo, ženske so nestrpne ...

ŽENSKA: Ali ne bi mogoče kar začeli, gospod Lah... vrag! Ne morem se prav spomniti imena!

GUZEJ: Lahsenberger Maks aus Celje.

ŽENSKA: Da, da, gospod La... Lačenberger! Prosim lepo, oprostite za zamero! Ljudem se mudi domov. Ženske imamo otroke. Saj veste, kako je.

GUZEJ: Sefeda, sefeda! Najprej šenske!

Ženske se vsujejo okoli njega, vlačijo svoje mačke na dan, s komolci odrivajo druga drugo, se grdo gledajo ...

GUZEJ: Sares lepa šival! Selo hvala, kospod šupan! Feliko šival! Selo veliko! Gratuliram, kospod šupan!

ŽUPAN (*navdušeno*): Pa bodo še prinesli! Niso še vsi tukaj. Me veseli, da so gospod Lačengar zadovoljni z nami! Saj imamo te mačje pokore res najmanj pol preveč. Pa sem rekel, naj reveži kaj zaslužijo, ko je ravno priložnost. Pa še vam (*se popravi*) onim ustrezemo, gospod La ... Lačengar.

GUZEJ: To niso fse šenske? Koliko prepifalcev ima faša fas?

ŽUPAN: Mi smo trg, gospod Lačengar! Mi smo trg že najmanj dvesto let. Saj imamo tudi pranger! Kaj ga niste videli? Nismo mi kar tako! No, da, saj bo že skoraj tema! Pa sem rekel, da je treba tja postaviti luč! Šempretrani so nam ga hoteli ukrasti ... No, ja, pa to je predolga povest! Ženskam se mudi. Se bomo po kupčiji še kaj pomenili. Ja, ja, nismo mi kar tako! 112 hišnih števil!

GUZEJ: Topro, topro! Pomo takoj sačeli.

ŽENSKA: Hvala Bogu! Če se mi le otrok doma ni zadušil od vreščanja, ko sem ga kar tako pustila!
Da bi le brž dobila denar!

GUZEJ: Samo moramo še počakati na felik fos s kurnik za mačka.

ŽENSKA (*histerično, vsevprek*): Bog se nas usmili! Do jutri zjutraj ne bom doma! Če me nocoj
moj stari ne bo nagarbal, me ne bo nikoli!

Kaj boš jamrala! Meni se šele mudi! Še večerje nisem skuhala!

Jaz še svinjam nisem dala!

Kaj pa moje krave? Kdo jih bo podojil?

GUZEJ (*hladno*): Jas fendar ne morem nesti mačka f rokah in Celje! Saj fidite, ta fos še ni prišel!

ŽENSKA (*pohlevno*): Seveda, seveda, gospod! Saj sem samo tako rekla. Nič mi naj kaj ne zamerijo,
gospod!

MOŠKI: Saj te ne bo nič manj, če ti jih tvoj stari enih par naloži preko pleč. Še hasnilo ti bo!
Mogoče ti bo tvoj ostri jezik malo skrhalo!

Nejček se prerine v ospredje.

GUZEJ: Fi tudi imate mačka?

NEJČEK (*s košem in kletko*): O, ja, gospod! Tisto, pa, tisto! Pa še kakšne! Kar pogledajo naj, sami
naj pogledajo! Lepi živalci sta. Saj se bom kar težko ločil od njih. Pa sem rekel: Naj bo pa v božjem
imenu, če gospod pravijo, da bi jih radi imeli. Saj jih boste kupili, gospod?

GUZEJ: Posneje, posneje! Kospod šupan, fečerja bi prosil. Sa mene in sa moj hlapec. Kaj je tanes
toprega sa fečerja?

ŽUPAN: Se bo že kaj dobilo. Ocvrto piško vam (*se popravi*) jim bo hitro pripravila mati županja.
Pa merico vinčka bom prinesel, saj so se gotovo kaj užejali na poti. Takoj bo!

GUZEJ: Ta cajt pomo pa naretili malo sapisnik. Šenske pojo naprej. Kar lepo po frsti, prosim
lepo. Kako se fi pišete?

ŽENSKA: Mici Vovk, prosim, gospod. Iz Podsrede, hišna številka 19.

GUZEJ: Koliko mačka?

ŽENSKA: Sedem gospod, če ne zamerijo. Sem še za sosedo prinesla, ko je ravno z otrokom v postelji, pa me je tako lepo prosila ...

GUZEJ: Topro, topro!

ŽUPAN (*postreže s pijačo in jedačo*): Ali jim naj luč prinesem? Se že bolj slabo vidi, kajne, gospod?

GUZEJ: Hvala lepa, se praf topro fidi! Ni trepa.

ŽUPAN: No, če ne marate, pa ne bom. Kaj pa želite zraven? Malo solatice? Bom takoj prinesel. Pa »Bog požegnaj« sem jim pozabil voščiti!

Vlada tišina kot v cerkvi, Guzej se masti, ostali ga gledajo, požirajo sline...

ŽENSKA: No, saj sem vedela! Temni se že! Uboga reva, kdaj bom doma?

GUZEJ: Nisem mislil, da mi poste tako lepo postregli. Prav topro je pilo!

ŽUPAN: Naj gospod vejo, da so v trgu! Kaj pa bi si mislili, če bi morali lačni od nas! Nismo mi kar tako! Samo da so zadovoljni, gospod Lačengar.

GUZEJ: Moram pokledati konj.

ŽUPAN: Naj nič ne skrbijo, gospod! Sem mu že jaz položil. Lepo živalco imajo. Gotovo ni bila poceni.

NEJČEK (*pocuka Guzeja za rokav*): Gospod, naj pogledajo! (*Iz koša vzame glineni pisker poln mačk.*) Saj mlade mačke tudi kupijo? Bi jih prodal malo dražje, če bi se dalo. Kar sami povejte, koliko bi dali zanje. Saj ne bi štela, kar počez bi se naredila. (*Ostali se norčujejo iz njega, se mu smeji, Nejčka pa to ne moti.*) Vidijo gospod, kakšne sorte so! Naj gredo za materjo! Tako ljubeznive so, človek bi jih kar kušno. Res da. In kako pametno vas gledajo! Kar sami naj mi povejo, koliko bi dali za njih. Pisker bi jim dal za povrh. Čeglih sem siromak. Pa še za pijačo sem dolžan gospodu županu.

GUZEJ *(Seže v žep in Nejčku podari srebrn tolar. Nejček se presenečen zahvali, gostilna ostrmi)*

Sdaj pa sapisnik naprej! Kako se fi pišete?

ŽENSKA: Franca Maček, gospod. Prosim gospod, če bi me vzeli naprej. Imam otroka na prsih, pa bo lačen, ker me tako dolgo ni domov.

GUZEJ: Sefeda, sefeda. Fi boste najprej! Koliko mačka?

ŽENSKA: Tri.

GUZEJ: Tri mačka, tri goldinar.

ŽENSKA: Tudi jaz sem Franca. Franca Podrgajs. Tudi iz Podsrede. Gospod veste, mačke sem pa kar v lopi pustila, ko je bil mačkijek tak zamazan. Ga res nisem mela cajt poribati.

GUZEJ: Nič hudega, če je kurnik usran, samo da so mačke strafe.

ŽENSKA: O, za to pa naj bojo kar brez skrbi, gospod. Zdrave, pa še kako! Saj so me čisto okrempale, ko sem jih tlačila v mačkijek. Kar pogledajo naj, gospod!

GUZEJ (*piše*): Tri mačke, pet goldinar.

ŽENSKA: Ne, gospod, so se menda zmotili. Samo tri mačke imam.

GUZEJ: Trugo je sa bolečina.

ŽENSKA: Ta gospod so dobri kot kruh!

GUZEJ: Ali je fos še tukaj? Moram pokledati, kje ostane tako dolko.

Guzej odide, v gostilni se vname živahen razgovor:

Zdaj bom jaz prišla pri gospodu prva na vrsto.

Meni se bolj mudi.

Ko bi le že stalo moje ime v gospodovem zapisniku, bi z lažjim srcem čakala ...

Naenkrat se zasliši pok biča, Guzejev krohot in: Hiho, hiho!

ŽUPAN: Ježešna! Zdaj se je pa odpeljal! Gospod, gospod Lačengar ... (*Ko se naveliča klicati, pogleda papirje na mizi*): Jezus Marija, Guzej, šentjurski razbojnik je bil tu! Križana nebesa!

(bere): Vse srborite podsredške ženske, ki ste me oni teden prebunkale, prav prijazno pozdravljam in se vam zahvalim za obilno udeležbo. Če bom le katero dobil kdaj v roke, jo bom podkoval, da se me bo zapomnila. Zdaj smo si bot! Guzej iz Šentjurja

Ženske kričijo, jočejo od jeze, vihtijo pesti, cvilijo, mačke mijavkajo ... sodni dan.

ŽUPAN: Ti prekleti falot! Mrcina hudičeva! Pa da ga nisem spoznal! Pa še sam sem njegovemu konju položil! (*cmeravo*) Pa mojo najbolj rejeno piško je pohrustal! (*jezno*) Seveda je bil on! Samo brado si je privezal in govorico popačil. Jaz osel, koštrun, bik, butl butasti ... Nič več ne bom župan! (*jezno biriču*): Ti pa si rekel, da ga poznaš!

BIRIČ: Kaj se boste zdaj nad menoj ujedali! Vam nisem rekel, da to ne more biti res? Zahtevali ste, naj prekličem, pa sem!

ŽUPAN: No, saj ne rečem, da si ti kriv. Saj ga še žandarja nista prepoznala, ko smo oni večer skupaj pili. Zdaj ste pa dobile ženske enkrat po svoji buči. Si vas je privoščil, kaj? Pa še na debelo... ti preklicani mačkon!

ŽENSKE: A se tebe ni?

Tebe še bolj!

Ti si župan, ko bi moral biti pameten! Še bolj zabit si kot mi drugi.

Še s pečeno piško si mu postregel!

Pri vratih tri ženske potiskajo polno gajbo mačk.

Kaj so že tukaj tisti častitljivi gospod, ki mačke kupujejo?

ŽENSKE (*razjarjeno vsevprek*): Kakšen gospod neki!

Ravbar Guzej, pa ne gospod!

Tisti, ki smo ga oni dan pri prangerju prebunkale. Tisti graščinski oskrbnik lažljivi.

Zdaj nam je vrnil, nemarjek grdi!

Ko bi ga zdajle dobila v roke! Zakaj nisem raje ostala doma?

Vse lase bi mu popipala! Hudič, vrag ...

NEJČEK (*počasi, zase*): To pa že ne more biti. In če bi tudi res bil Guzej ... meni je dal goldinar.

Dober gospod je ... naj reče kdo, kar hoče ...

Razjarjene ženske se znesejo nad beračem.

8. Ljubezen

Pred Amonovim mlinom. Barbka pred očetom skriva pravkar prebrano sporočilo, vendar prepozno.
OČE AMON: Ej, kakšna je danes mladina. Ko sem se jaz ženil s tvojo rajnko materjo - Bog ji daj dobro - skoraj nisem vedel prej za njo. Kar gnal me je stric eno nedeljo in sva šla na ogleda. Čez dobra dva meseca je pa bila že svatba. Zdaj pa ti cele noči stojijo pod okni, pa zaljubljena pisemčka pisarijo in kdo ve, kaj še vse. Kaj ti je pa spet napisal, da se ti kar samo smeji?

BARBKA: Oče, prav nič takega. Kar pogledajte, da ne.

AMON: Saj veš, da ne znam brati. Pa saj vem, da si poštena in pametna. Ga imaš rada?

BARBKA: Imam! Saj veste, da ga imam.

AMON: Že dolgo?

BARBKA: Od tistega trenutka, ko sem ga prvič videla. Saj sem se branila, sama sebi si nisem upala priznati, pa nič ne pomaga. Čutim, da mi je namenjen.

AMON: Saj vama ne bom branil. Službo ima in še dobro povrh. Tudi jaz imam spravljenih nekaj grošev, da vama bom lahko pomagal za prvo silo na noge. Tega pa še ne veš, da te je Plevnik snubil za svojega sina.

BARBKA: Pa menda ne! Za Miheca?

AMON: Za koga pa drugega, saj ima samo tega. Na vsak način je hotel izvedeti, kako jaz mislim. Pa sem se kar neumnega napravil, da je še čas.

Veš, pravzaprav bi ti ne bilo prav nič slabo tam. Tam je bogatija. Tudi po 30 škafov pšenice pridelajo, koliko pa je še drugega žita! Saj Mihec ni tako neroden.

BARBKA: Samo ne vem, kje so ga skrivali, ko je Bog delil pamet.

AMON: Grunt je le grunt, služba je pa od danes do jutri. Je Plevnik rekel, da bo prišel pogledat malo k nam.

BARBKA: Miheca za moža? Iz te moke pa v našem mlinu ne bo kruha.

AMON: Premisli. Silil te ne bom. Sama imaš dovolj pameti, da boš presodila, kako bi bilo najbolj prav.

Zaupam ti

Amon:

Pehar poln bolh je lažje čuvati,
kot eno dekle, če samo se ne zna.
Barbka, saj veš, da jaz zaupam ti,
da znala boš izbrati fanta pravega.

Lepoto po mami si poerbala,
od mene pa vsaj pamet si dobila ti.
Zato se ne bojim, da kaj neumnega
po tvoji se glavicji roji.

Duet:

Lep, glej, je dan, prežene naj vstran
dvome, skrbi ... kar vodi v trpljenje.
Srčni nemir rodi zlo, prepir,
kosti nam suši, greni nam življenje.

Mlin se vrti, žito drobi,
vliva moči, da lažje živimo.
Dvome, skrbi ... in vse mračne dni
naj voda odnese v dolino.

Barbka:

Zguban obraz razbrazdal ti bo čas,
pod težo bremen telo se že krivi.
Trebušček čez pas, beži ti z glav'ce las...
Srce še dobra volja ti krepi.

Duet:

Lep, glej, je dan, prežene naj vstran
dvome, skrbi ... kar vodi v trpljenje.
Srčni nemir rodi zlo, prepir,
kosti nam suši, greni nam življenje.

Mlin se vrti, žito drobi,
vliva moči, da lažje živimo.

Dvome, skrbi ... in vse mračne dni
naj voda odnese v dolino.

Vse, kar nas muči in k tlom nas tišči,
naj proč zbeži, se v vodo potopi.

Prideta Plevnikova oče in sin. Oče je prinesel žito v mlin. Mihec z rokami v žepu stopa za njim.

PLEVNIK: Bog daj dober dan.

MIHEC: Bog ga daj!

PLEVNIK: Uh, je vroče. Ne vem, če ne bo dež. Taka sparina je. Babnicam je moke zmanjkalo. Vrabič, je bilo težko. Stari postajamo. Včasih bi bil tak žakl nesel tri ure daleč, da bi hrbet še ne vedel za njega. Ne bo drugače, počasi bo treba izpreči.

AMON: Kam se ti pa tako mudi? Saj še kar gre za silo. Je že tako na svetu, na vekomaj ne moremo ostati mladi.

PLEVNIK: Saj sem rekel. Počasi bo treba dati mladim čez.

MIHEC: Mhm, oče imajo čisto prav.

AMON: To je pa menda Mihec.

MIHEC: Mhm, Mihec. Vsak dan.

PLEVNIK: Čez zimo bi še potegnil, tako sem mislil, spomladi bi pa dal čez. Saj vidiš, da ne morem več. Mihec bi se moral oženiti, pa bo.

MIHEC: Mhm, to je res. Oče imajo čisto prav.

AMON: Saj pravim, Miheca se ne bo nobena branila, če je pametna.

PLEVNIK: Tako se govori.

MIHEC: Mhm, tako se govori.

AMON: Barbka, prinesi nam pijače.

BARBKA (*kot da je čakala pri vratih*): Takoj.

PLEVNIK: Ta pa ta! Urna pa je, urna.

MIHEC: Mhm, ta pa ta!

PLEVNIK: Takole gospodinjo bi morali imeti na našem bogatem gruntu.

MIHEC: Mhm, takole gospodinjo.

AMON: Saj sem rekel. Jaz je ne silim in ne branim. Kar vprašajta jo, kašne volje je. Zakaj pa ne, če bi hotela.

Barbka prinese pijačo.

AMON: Barbka, pridi bliže.

BARBKA: Moram še perilo pobrati. Se mi mudi, noč bo kmalu.

MIHEC: Mhm, to je pa res, noč bo kmalu. Ti bom pa jaz pomagal, da boš prej gotova.

BARBKA (*ji ne diši ponujena pomoč*): Pa daj.

Ples, petje: Plevnik, Amon, Barbka, Mihec.

MIHEC (*Delo mu ne gre dobro od rok, perilo pada po tleh.*): Šment, kako sem neroden!

(Barbka je prizanesljiva z njim, ga tolaži, da bo umazano še enkrat oprala ... nesamozavestnega Mihca spravi v dobro voljo, mu vliva pogum. Komičen prizor.)

Càgav fant

Amon: Rad bi Barbko dobil

tvoj Mihec sramežljiv

Plevnik: na grunt naš pošten.

On je spoštovan, za delo zagnan ...

Amon: A – štorast, lesen!

Barbka:

Daj, dvigni glavo!

Korajžno, saj bo.

Ne bodi cmerav!

Saj càgav bo fant prišel na kant,
sam bo ostal.

Vsi:

Je vredno največ, če nas zdravje spremlja.

Skrbi vrzi v peč, sreča ples pričjenja.

Veselo srce prežene dohtarje.

Če slabe volje si, kri ti zvodeni.

Barbka:

Če nisi falot, ne bodi kot hlod! Zakaj bi se bal?

Saj càgav bo fant prišel na kant, sam bo ostal.

Vsi:

Je vredno največ, če nas zdravje spremlja.

Skrbi vrzi v peč, sreča ples pričjenja.

Veselo srce prežene dohtarje.

Se Mihec že smeji:

Mihec: Boš moja Barbka tiiiiii!

Mihec nerodno, pogumno, jecljajoče : Bar-ba-ba barbka... veš, jaz... tebe rad ... bi mel... jaz in ti.
Ne gre mu z jezika, zato je vesel očetovega klica.

PLEVNIK: Mihec, domov bo treba. Tema bo, meseca še dolgo ne bo. Ponoči nič rad ne hodim naokrog, noč ima svojo moč. Ne bi se rad srečal z Guzejem. Ta je baje ves vražji.

MIHEC: Mhm, oče, to pa to, ne bi se rad srečal z Guzejem. Domov bi šel! Mene je strah. Barbka, pa lahko noč. In pridna bodi, da veš. Jaz moram zdaj iti.

Plevnikova odideta, Barbka se pridruži očetu.

BARBKA: Ste se zmenili?

AMON: Zakaj bi se ne? Sem rekel, da te kar dam.

BARBKA: Oče!

AMON (*jo potolaži*): Sem rekel, če boš ti hotela. Tisto pa, da ne vem, kako se boš odločila.

BARBKA. Oče, ne, ne, saj veste, da ne. Tu ostanem in ...

AMON: Saj sem vedel, da ti ne bo za njega. Sama boš pač najbolj vedela, kateri ti sodi. Denar tudi ni vse. Treba pa bo drugega gospodarja, mi bomo pa šli. Najprej za zapeček, potem pa počasi v krtovo ...

BARBKA: Ne govorite tako, oče. Saj vas bova imela oba rada. Vem da tudi on ravno tako. Dober je.

AMON: Saj verjamem. Da bi bila le vidva srečna. Jaz vama itak ne bom več dolgo v napotje. Na zimo mora listje z drevja, drugače spomladi ne more zrasti novo. Nisem več, kakor včasih. Dovolj bo za danes. Grem v hišo. Pa zakleni potem ...

Barbka sedi na klopci, mrači se. Poje kako nabožno pesem, npr. Glejte že sonce zahaja. Guzej se pritihotapi in ji zakrije oči.

GUZEJ: Kdo je?

BARBKA: Francek! Grdavž!
Kako sem se prestrašila. Kar kri mi je zastala pri srcu. Kaj pa hodiš zdaj tod okrog?

GUZEJ: Kar tako malo sem prišel. Da bi se kaj pomenila. Kako lepo si pela. Kot slavček. Tudi jaz jo znam. *(zapojeta v duetu)*

GUZEJ: Kako kaže? Bo kmalu svatovanje?

BARBKA: Saj veš, da ne.

GUZEJ: Pa zasnubil te je. Mar te ni? Kaj si mu rekla? *(Jo hoče pobožati po laseh.)*

BARBKA *(ga udari po roki):*

Seveda me je in če me ne pustiš, ga bom pa zares vzela.

GUZEJ: Ojej, nisem vedel, da znaš biti tako huda.

BARBKA: Še bolj bom, če ne boš kakor se spodobi. Oče še ne spijo.

GUZEJ: Pa na svatbo me boš menda povabila.

BARBKA *(ga poboža po roki):* Tisto pa že, če boš priden.

Usoda

Barbka:

Kot da lebdim,
ne čutim bremen,
kot v sanjah živim,
spet zavem se, kdo sem.
Delo mi gre lažje od rok,
odkar te poznam,
moj korak je lahàn,
željàm se predam.

Guzej:

Ko vse to lahko s teboj bi delil!
V miru bi živel, presrečen bi bil.
Dušo mi greh teži,
strah moreč k tlom tišči;
strma, težka je pot,
premnogo zarot.

Duet:

Strma, težka je pot,
poiščem izhod.

Duet:

Če le srce
zaupati sme,
se skrb razdeli,
lažje spet vse se zdi.
Če le srce zaupati sme,
se zmore prav vse.

Barbka: Boš v ljubezni odkril

Duet: svetlobo teme.

Barbka:

Vse, prav vse lahko delil boš z menoj.

Guzej:

Vedno bom s teboj, ob strani mi stoj.

Duet:

Če se nama zgodi,
da usoda razdvoji,
vzemi košček srca
s seboj mojega.

GUZEJ (z otožnim, spremenjenim glasom): Usoda, ja ... Usoda! Bolje, da vzameš ... Plevnika. Bolj boš srečna z njim, kakor bi bila z menoj. Jaz pa bom šel svojo pot.

BARBKA (osupne, ga tolaži): Moram povedati, da boš boljše volje. Oče so rekli, da bi pustil službo v graščini in bi prišel rajši sem za mlinarja. Da bi dali čez.

GUZEJ: Res?

BARBKA: Nič mi ne branijo. So dejali, da nama bojo celo še pomagali. Samo da bova srečna, so rekli.

GUZEJ: To je tisto, z menoj ne boš srečna. Ne moreš biti. Kaj veš, kako je z mano!

BARBKA: Kaj pa ti je nocoj? Še nikdar nisi bil tak! Zakaj bi ne mogla biti srečna? Saj te imam tako rada, tako neskončno rada!

GUZEJ: Jaz tebe tudi, verjemi mi, vsaj ti mi verjemi! Nikogar nikjer nimam več. Sam sem, kakor volk v hosti sem sam. Na vsem širokem svetu imam samo tebe. Barbka moja! In vendar ... *(nalahno jo odrine, prekrije obraz z dlanmi, zaihti)* Prekleta usoda! Da bi te ne bil nikoli srečal v življenju!

BARBKA: Nič te naenkrat ne razumem več! Ne vem, kaj misliš! Kaj sem ti storila?

GUZEJ: O, ne, Barbka, nič mi nisi storila, res ne. Edini srečni trenutki, ki sem jih kdaj v svojem bornem življenju užil, so bili s teboj. Nosil jih bom v svojem srcu kakor svetinjo in te bom zaradi teh lepih trenutkov imel rad do svojega zadnjega diha.

BARBKA: Kaj pa potem tako čudno govoriš? Kaj ni to dovolj? Če se imata dva zares rada, ali jih more kaj razdružiti? Ljubezen je močnejša kakor sama smrt. O, Francek moj, samo da me imaš rad!

GUZEJ: Ti moja, uboga Barbka!

BARBKA: Saj vem, zakaj si žalosten! Slišal si prej, ko sta bila Plevnika tu. Kaj me briga vsa njegova bogatija! Saj je dober fant, Mihec, samo tako ... malo revež je.

GUZEJ: Če bi mogel menjati z njim, takoj bi. Zavoljo tebe bi, verjemi mi, samo zavoljo tebe!

BARBKA: Saj ga ne maram! Sem ti že povedala, da ne. Še strah ga je pri belem dnevu.

GUZEJ: Koga pa?

BARBKA: Guzeja se boji! Saj si gotovo že slišal o tem razbojniku. – Kaj si obmolknil?

GUZEJ: Pa ti, se ga tudi bojiš?

BARBKA: Zakaj le?

GUZEJ: Če bi te podkoval.

BARBKA: Aha! Za tisto je pa treba dveh. Enega, ki bi koval, pa tistega tudi, ki bi držal.

GUZEJ: Ti ne bi hotela držati?

BARBKA: Bi še videli! *(smeje)* Sicer pa najbrž itak ni res.

GUZEJ: Ti - kaj bi rekla, če bi bil jaz Guzej?

BARBKA: Nikar ne bodi tako prismojen!

GUZEJ: Jaz sem – GUZEJ! *(čez čas)* Res sem jaz Guzej.

BARBKA: Ne nori!

Guzej povesi pogled, Barbka mu hoče dvigniti glavo ...

GUZEJ (*počasi, z zamolklim, tujim glasom*): Čuj me, še poslednjikrat me poslušaj. – Zdaj bom šel. Nazaj, od koder sem prišel. V temo. Odpusti mi, Barbka. Tako lepo mi je bilo. Nisem se mogel odtrgati od tebe. Zdaj je konec vsega. Mogoče se me boš še kdaj spomnila. Tako nesrečen sem. Zbogom, Barbka!

BARBKA: Ne, počakaj! Kako je to nenadoma prišlo. Kakor strela z jasnega neba. Kaj bo zdaj! O moj Bog!

GUZEJ: Glej, Barbka, zdaj je vsega konec. Vsi vedo, kako je z menoj. Tudi ti si slišala. Prav gotovo si. Jaz nisem pes, da bi počepnil pod gospodarjevo šibo, pa sem skočil in ugriznil! Krivico so mi storili. Klančarica, krčmarica z Dobrne, me je pahnila v ta pekel na Zemlji. Brezsrčno, brez vesti! Ker se nisem zmenil za njo, me je obdolžila kraje, z denarjem zaslepila sodišče in me poslala v zapor. Sedem let bi moral gniti v celjskem Starem piskru. Ali pa v grajski temnici v Rogatcu.

BARBKA: Sedem let!

GUZEJ: Pobegnil sem. Klatim se po gozdovih. Naklepam, kako bi se maščeval babi, ki me je poslala na ta križev pot. Skrivam se pred orožniki. Da me ne ujamejo in ubijejo, sem danes v tej, jutri spet v drugi podobi.

BARBKA: Praviš, da sploh nisi grajski oskrbnik?

GUZEJ: Nisem! Barbka razumi, ubiti so me hoteli! Še zver ima pravico do življenja. Žarek sonca - kaj bi lahko hotel še manj? Pa so mi ga hoteli vzeti, hudiči! Sami so krivi, da sem, kar sem. Maščevati se hočem, zato moram živeti! Z onega sveta bi hodil nazaj, če bi se ne! Tako lepo bi nama lahko bilo, pa ni smelo biti. In zdaj je vsega konec!

BARBKA: Ti ubogi moj, ti ubogi!

GUZEJ (*jo nežno poboža po roki*): Hvala ti, Barbka! Od te tvoje besede mi bo dobro, dokler bom živ. Bodi srečna, Barbka! Mi daš še enkrat roko v slovo?

BARBKA: Nikamor ne boš šel sam. S teboj ostanem. Kjer boš ti, tam bom jaz. S teboj bom!

GUZEJ: Navkljub vsemu me imaš rada? Čeprav veš, kdo sem?

BARBKA: Jaz nič ne vem. Nič nočem vedeti. Samo to vem, da te imam rada. Da te bom imela rada do konca življenja. Da grem v pekel s teboj, če le hočeš.

GUZEJ: Barbka! Moja Barbka!

BARBKA: Da, v pekel, če hočeš. – Živela bova in srečna bova! Hočem! Moram!

GUZEJ: Še ena pot je – Amerika! Tja pojdeva, tam naju nihče ne bo poznal. Nihče se ne bo menil za naju. Novo življenje začneva. Še jutri si dobim potni list in potem ... Tako bo in še bova srečna!

BARBKA: Srečna? O, ja, s teboj bom! (*optimistično odhitita*)

9. Zmaga ali poraz

Slišijo se koraki in glasovi, vmes sopenje, kričanje, jok. Našemljeni roparji privedejo zvezano Klančarico, roparja držita vsak svoj konec vrvi, eden nosi luč. Zvezano ujetnico pustijo samo v temi; je preutrujena, da bi zbežala.

GUZEJ *(se pojavi iz grmovja, prekrižane roke na hrbtu, spremenjeni, sikajoči glas):* »Gospa« Ana Klančar z Dobrne! Si ali nisi?

ANA: Sem. Kaj hočete od mene? Kaj naj vse to pomeni?

GUZEJ: Nič.

ANA: Zakaj ste me pa potem privlekli sem? *(pride k sebi in preide v besedni napad)* Tožila vas bom! Sramota, da si upate takole pošteno žensko ...

GUZEJ *(prezirljivi smeh):* Pošteno? Ti, pa poštena! Če si ti mogoče pozabila, jaz nisem! Ana Klančar z Dobrne. Spomni se! Se ne moreš spomniti? Ti bom pomagal, da se boš!

Jaz sem – G U Z E J! Včasih si mi rekla kar Francelj, ko sem služil pri tebi. Ko se še, naivnež, nisem zavedal, kam lahko pripeljejo tvoje pohotne, pokvarjene želje. Zdaj veš? In veš tudi, zakaj si tukaj? Zdaj veš!

ANA: Ti si – razbojnik!

GUZEJ: In ti si tista, ki me je za razbojnika naredila! Se spomniš, kaj sem ti obljubil takrat, ko si v Celju na sodnji lagala kot pes! Po krivem prisegla? Da te bom dobil in takrat ti gorje! Zdaj te imam.

ANA: Odpusti mi! Glej, na kolenih te prosim! Prizanesi mi!

GUZEJ: Vsa ta leta sem kakor odrešenja čakal samo te ure, ko te dobim v roke! Prekleta se motiš, če misliš, da se boš tako poceni odkupila! Veš, da je razpisana nagrada na mojo glavo? 150 goldinarjev. Vsak me lahko ubije! Ti je kdaj prišlo na misel, kdo je kriv, da sem postal to, kar sem pač postal? Ti! Uničila si moje življenje, da sem se moral skrivati kakor garjava divja zver. Da ne smem med poštene ljudi. Da me imajo za ubijalca!

Res sem ubil. Enkrat. Branil sem se svojih zalezovalcev. Boril sem se za tisti borni košček življenja, do katerega ima pravico zadnji črv! In ti, zakaj si me ugonobila ti?

Ana Klančar z Dobrne, pripravi se! Zdaj boš stopila pred sodnika. Stokrat bolj pravičnega sodnika, kakor so bili oni v Celju.

ANA: Francelj, ponižno prosim, odpusti in prizanesi mi! Usmili se me!

GUZEJ: Ana Klančar, priznaš, da si kriva? Da si kriva za moje ničvredno življenje?

ANA (*šepetajoče*): Priznam.

GUZEJ: Kakšno kazen si si zaslužila? Sama izberi!

ANA (*poišče mošnjček*): Imam denar! Glej, tule! Vzemi! Dam ti še več. Kolikor zahtevaš, toliko ti dam!

GUZEJ: Denar!? Tvoj smrdljivi denar! Tako poceni pa spet nisem! Če bi rekla: žal mi je, zares mi je žal in sram me je pred samo seboj – morda bi mi bilo to dovolj zadoščenja. Čeravno sem vsa ta leta živel od misli na maščevanje. Morda bi mi bilo dovolj samo te ure, ko te končno imam v svoji oblasti. Da ti lahko ali odpustim ali te zdrobim. Ti pa mi ponujaš denar!

Samo nagnusna žival si, nič drugega! Gnusna in strupena žival! Sama si podpisala obtožbo, Ana Klančar! Imaš še kakšno željo? Zob za zob! Življenje za življenje!

Guzej jo priveže k drevesu, Ana se upira... Privezana omedli.

GUZEJ (*omahujoče, obotavljajoče*): Pravična sodba je izvršena!

Zmaga ali poraz

Guzej:

Je zmaga to? Je to poraz?

Sprašujem se, sem to sploh jaz?

Je vredno b'lo za to živeti?

Je vredno sploh za to trpeti?

Je maščevanje to, kar sem želel?

Sem s tem dosegel, kar sem hotel?

Ne bo mi mati odpustila

in Barbka ne bo pozabila.

Govor med glasbo: Barbka! Moja Barbka! Zaradi nje se še splača živeti! V meni je videla kralja Matjaža! Kak nesmisel! Jaz, delavec za druge, osvoboditelj zatiranih, pomočnik revnih ... Vse skupaj je samo laž! Vse, kar sem delal, sem delal iz sebičnosti. Glavno mi je bilo, da si dam duška svojemu sovraštvu do Klančarice in zaradi nje do vseh, ki so bogati in ki zatirajo. Nisem delal iz ljubezni do trpečih, ampak iz sovraštva do onih drugih.

A zdaj je, kar je! Moja mati bo v svoji trpeči ljubezni to razumela! Mati ljubi svojega otroka bolj, kakor sovraži njegov greh. Vsaj ona bo molila za mene - moje molitve Bog ne bo hotel poslušati.

Petje:

Gorja preveč sem naredil,

čeprav za to sploh nisem kriv.

A moč na strani je bogatih,

oblast, veljava v skrinjah zlatih.

Amerika je moj izhod!

Poiščem z Barbko pravo pot,

začenja novo se življenje,

pozabiva na zlo, trpljenje.

Strel orožnika pokosi Guzeja. Projekcije mrtvega Guzeja, Barbke in Guzeja, spomenika Guzeja in Barbke. Guzeja orožnika odvljučeta z odra ...

Zbor:

Je zmaga to? Je to poraz?
Kdo Guzej je, naj sodi čas.
Krivice ni hotel trpeti.
Je moral res za to umreti?

Je maščevanje to, kar je želel?
Je s tem dosegel, kar je hotel?
Mu ljudstvo zlo je odpustilo,
pustilo mit o njem v svarilo?

Gorja je dosti naredil.
A je za vse to on res kriv?
Premoč na strani je bogatih,
razrašča zlo se v skrinjah zlatih.

Prehod glasbe v melodijo prve pesmi.

Če kozjanski grič bi spregovoril,
nam bi razkril,
kar s časom prah pozabe bo prekril.
Kaj vse Guzej Franc tukaj je storil,
ko s svojimi pajdaši po gozdovih
se je skrival in podil.

Bogatim jemal, revnim dajal,
žandarje pretental,
oblásti kljuboval ...
Vse nekoč zgubiš, ko se posloviš.
Zato le išči pravo pot in glej,
da je ne zgrešiš!

K O N E C

Dramska skupina iz Kostrivnice pri Rogaški Slatini je bila ponovno ustanovljena leta 1988. V neprekinjenem tridesetletnem delovanju se je v njej zvrstilo več kot 90 ustvarjalcev, na oder so postavili 35 celovečernih predstav, ki so doživele 82 ponovitev.

Muzikal Razbojnik Guzej so ob 30-letnici delovanja Dramske skupine Kostrivnica izvedli člani Kulturno-prosvetnega društva Kostrivnica v sodelovanju z drugimi ustvarjalci. Premierna uprizoritev je bila 24. 11. 2018 v Kulturnem centru Rogaška Slatina.

30 let dramske skupine Kostrivnica

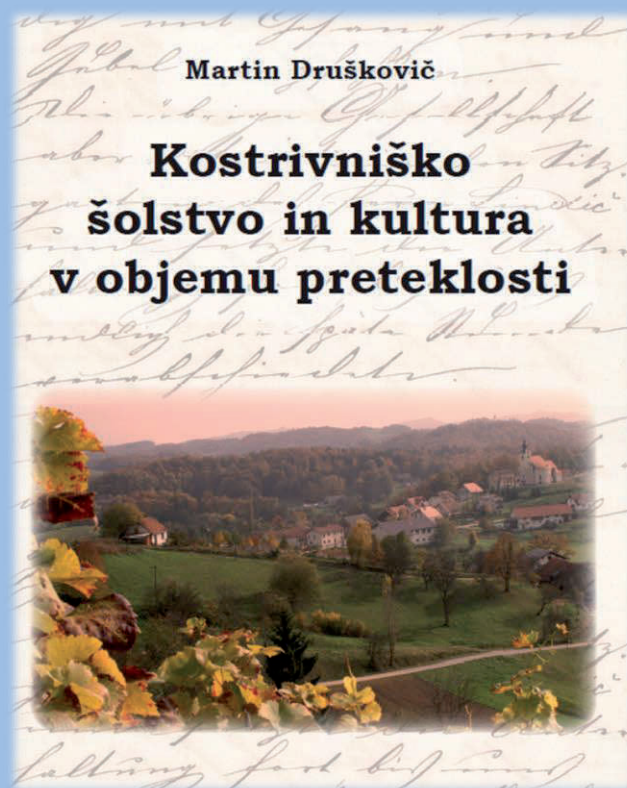
Bilo je leto 1988. Kot novopečenega vaškega učitelja me je predstavnik Mladinske organizacije Kostrivnica prosil, da bi prevzel mentorstvo domače mladinske gledališke skupine. Napotil sem ga k duši takratnega družabnega življenja na sončni strani Boča – tovarišici Vidi But. »Saj sem pri njej že bil, pa me je poslala k vam rekoč, če bo tovariš Martin, bom tudi jaz – a le kot druga violina.«

In začelo se je. Mladinska skupina je zrasla v sožitje kulturnih zagnancev različnih generacij. Krog gledalcev se je širil in veseli smo, da so naše prireditve vsa leta delovanja lepo obiskane. Naša zvesta publika, finančni podporniki in naši prizadevni kulturniki nam vlivajo moč in nov zagon. Hvala vam za to!

Martin Druškovič

Delovanje Kulturno prosvetnega društva Kostrivnica do leta 2012 je opisano v knjigi.

Ob 25-letnici delovanja je muzikal Izgubljeni zaklad, poleg uprizoritve, izšel tudi v knjižni in video izdaji.

HVALA, KER NAM POMAGATE:

OBČINA
ROGAŠKA SLATINA

**KRAJEVNA SKUPNOST
KOSTRIVNICA**

**FRIZERSKI STUDIO
VIDA LORGAR**
Rogaška Slatina

KRPAN

Skladbe na zgoščenki **RAZBOJNIK GUZEJ:**

1. **Uvodni instrumental** (Laura Krajnc)
2. **V mislih si z menoj** (Laura Krajnc/ Martin Druškovič)
3. **Guzej je edini** (Laura Krajnc / Martin Druškovič)
4. **Kozjanski grič** (Laura Krajnc / Martin Druškovič)
5. **Računi brez krčmarja** (Laura Krajnc / Martin Druškovič)
6. **Vsi za enega** (Laura Krajnc / Martin Druškovič)
7. **Ljubezni opoj** (Laura Krajnc / Martin Druškovič)
8. **Ko dobim jo v pest** (Laura Krajnc / Martin Druškovič)
9. **Mačke naprodaj** (Laura Krajnc / Martin Druškovič)
10. **Zaupam ti** (Manca Druškovič / Martin Druškovič)
11. **Cagav fant** (Manca Druškovič / Martin Druškovič)
12. **Usoda** (Manca Druškovič / Martin Druškovič)
13. **Zmaga ali poraz** (Laura Krajnc / Martin Druškovič)

Instrumentalne aranžmaje so ustvarili: Edvard Došler na klavirju, Manca Druškovič in Laura Krajnc na violinah, Sven Horvat na kitari, Jernej Koražija na baskitari, Matic Koražija na tolkalih.

Posneto v Studiu Lugoton

Producent, tonski mojster, mastering: Bojan Lugarič